

เอกสารองค์ความรู้ชุด

“การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 18/2561
ISBN 978-616-270-167-2

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารองค์ความรู้ชุด
“การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.2 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 บ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน / กรุงเทพฯ : 2561.
70 หน้า
ISBN : 978-616-270-167-2
1. การพัฒนาวินัย 2. วินัยสถานศึกษา 3. ชื่อเรื่อง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 18/2561

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2561

จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2668-7974 หรือ 0-2668-07123 ต่อ 2516, 2560
โทรสาร 0-2243-1129
Web site: <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1
ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 0-2424-3249 0-2424-3252
โทรสาร 0-2424-3249 0-2424-3252

คำนำ

การเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ จำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัยและต่อเนื่องถึงวัยเรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผล ตามลำดับของการพัฒนาการของแต่ละ ช่วงวัย ทุกสถาบันในสังคมจึงมีบทบาทในการปลูกฝัง การมีวินัยแก่คนในชาติ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง สื่อมวลชน องค์กรอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้าง วินัยให้เกิดขึ้นกับคนทุกวัยที่จะต้องปลูกฝังเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนให้เกิดคุณลักษณะนิสัยที่ พึงประสงค์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพกติกาของสังคม โดยไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายการศึกษา เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้สนับสนุน ให้มหาวิทยาลัยนครพนม โดย รศ.ดร.มนตรี แย้มกสิกร และคณะ ทำการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ ชุด “การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำให้ได้รายงานเอกสาร ชุดองค์ความรู้ จำนวน 8 เล่ม ประกอบด้วย 1. บทสรุปสำหรับผู้บริหารในเอกสารองค์ความรู้ “การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” 2. รายงานผลการสังเคราะห์ ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. สภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของ ประเทศไทย 4. รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประเทศญี่ปุ่น 5. รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 6. รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ 7. รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และ 8. ข้อเสนอ เิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสม กับบริบทสังคมไทย

สำหรับเอกสาร เรื่อง บทสรุปสำหรับผู้บริหารในเอกสารองค์ความรู้ “การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เป็นการสังเคราะห์กระบวนการและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัย จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ การศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย และการศึกษารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของต่างประเทศ นำมาสรุปและสังเคราะห์เป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหารสำนักงานฯ คาดหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้เป็นคนที่มีวินัยในตนเอง สามารถครองตนได้อย่างผู้มีวินัย ส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีและจะช่วยให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานฯ ขอขอบคุณคณะนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนในการดำเนินการให้เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วง จนสามารถเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาและสาธารณชนในวงกว้าง

(นายชัยพลฤกษ์ เสรีรักษ์)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ค)
ผลการสังเคราะห์กระบวนการและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ	5
จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน	7
รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	10
ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการเสริมสร้างวินัย	16
การศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย	17
การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย	34
การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย	38
การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย	47
การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย	51
ข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย	55

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
(Executive Summary)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการศึกษาและพัฒนานอกระบบความรู้ เป็นโครงการที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้เยาวชนมีวินัยในตนเอง โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีการจัดประชุมเครือข่ายอุดมศึกษา เพื่อระดมสมองในประเด็นที่ต้องการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยให้กับเยาวชน จัดลำดับความสำคัญของวินัยที่ควรเร่งพัฒนา จนเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รั้วจังกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น และ 4) ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ภายใต้การดำเนินงานของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบกับการศึกษารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ ที่มีชื่อเสียงด้านการพัฒนาวินัยและทั่วโลกให้การยอมรับความมีวินัยของประชากรในประเทศ ได้แก่ เยอรมนี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และเวียดนาม พร้อมข้อเสนอแนะการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของไทย โดยคาดหวังให้เกิดรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีคุณภาพ

รายงานฉบับนี้ เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน การสะท้อนคิดต่อผลการพัฒนาดังกล่าว ในภาพรวม และการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน ที่พัฒนาโดยเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ เพื่อนำผลการพัฒนารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน และแบบปฏิบัติที่ดี (Best practice) ของต่างประเทศ ไปปรับใช้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมกับโรงเรียนในระดับการศึกษาดังกล่าว ตลอดจนสามารถขยายผลสู่การศึกษาทุกระดับต่อไป

สาระสำคัญในรายงานผลการวิจัย ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการสังเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบอภิมาน (Meta-analysis) ภายใต้การดำเนินงาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานผลการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน ที่ดำเนินงานโดยเครือข่ายวิจัย ลักษณะการดำเนินงานเป็น การสังเคราะห์ผลในภาพรวม พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน และการนำข้อเสนอที่ได้จากผลการพัฒนาดังกล่าว ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย เป็นการศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของประเทศไทย ประกอบด้วย

- 1) นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) หลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น และ 4) ด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

4) แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5) สภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา อาทิ สถาบันครอบครัว ภาคเอกชน เป็นต้น

6) สภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 7) ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัย

3. การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของต่างประเทศ ได้แก่ เยอรมนี เกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและเวียดนาม พร้อมข้อเสนอแนะการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ประกอบด้วย

- 1) นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเทศ
- 3) แนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาของประเทศทั้ง 4 ประเทศ
- 4) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา อาทิ สถาบันครอบครัว ภาคเอกชน เป็นต้น

- 5) ระบบกลไกและความร่วมมือที่ส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษา
 - 6) ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัย
4. การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
- จากการดำเนินงานดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ผลการสังเคราะห์กระบวนการและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

1. การสังเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เป็นรากฐานของการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยนักเรียน นำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยและตัวบ่งชี้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบ (Model) และตัวแปรตาม ได้แก่ วินัยของเด็ก (Discipline) เป็นลักษณะของการศึกษาวิจัยโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Whole School Approach) สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาของหน่วยทดลองและมหาวิทยาลัยที่เป็นเครือข่ายวิจัย

2. การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี ด้วยการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านการพัฒนาวินัยนักเรียนในทุกภูมิภาคของประเทศ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่องผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นฐานในการร่างรูปแบบและกลไกฯ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และตัวชี้วัดวินัยในแต่ละด้าน ด้วยการสำรวจแบบสอบถามพฤติกรรมทางด้านวินัยของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเสริมสร้างวินัยของนักเรียนจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนในสถานศึกษาทุกภูมิภาคของประเทศ

4. การร่างรูปแบบและกลไกฯ ในแต่ละด้าน เพื่อกำหนดปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิตผล ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาวินัยในสถานศึกษา นำไปสู่การพัฒนา รูปแบบและกลไกฯ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิพากษ์รูปแบบและกลไกฯ และองค์ประกอบของวินัยในแต่ละด้าน โดยการจัดประชุมวิพากษ์ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย จำนวน 17 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบและกลไกฯ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

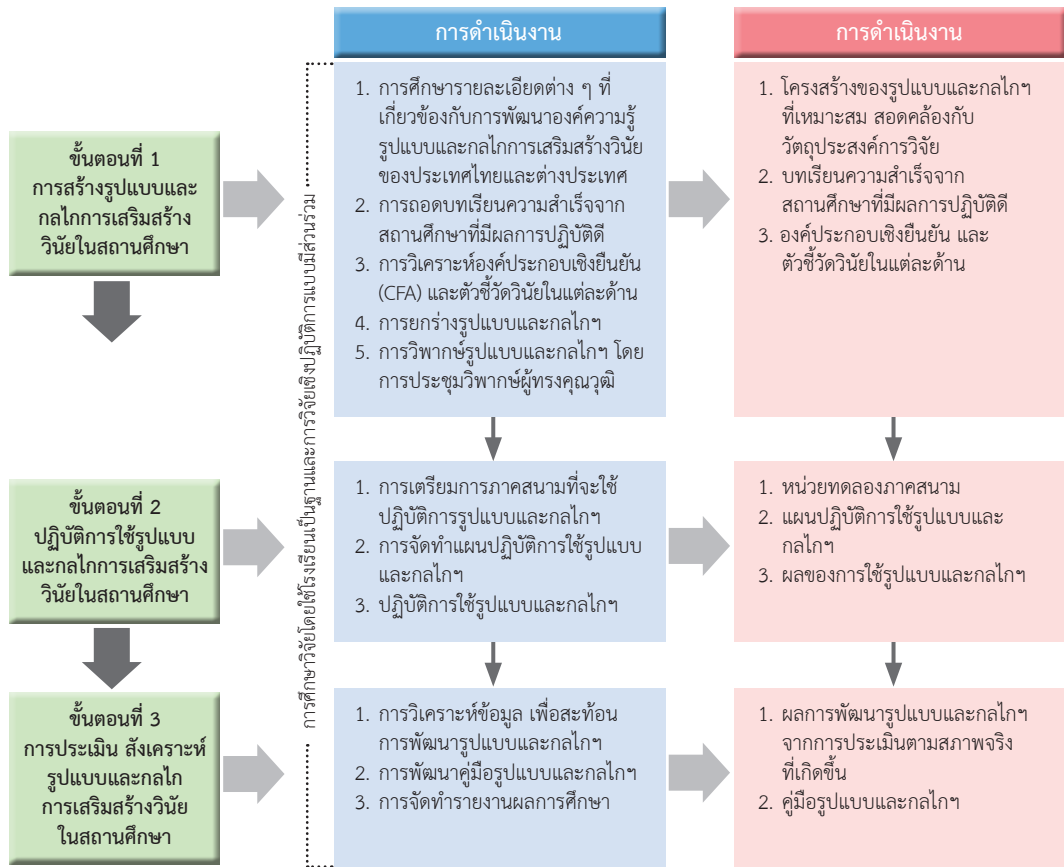
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการใช้รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

1. การคัดเลือกโรงเรียนที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา จำนวน 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 2 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้รูปแบบและกลไกฯ ให้สอดคล้องกับบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา
3. ปฏิบัติการใช้รูปแบบและกลไกฯ โดยใช้แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน สังเคราะห์รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

1. การประเมินสภาพจริงที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อสะท้อนผลการพัฒนา
2. การพัฒนาคู่มือรูปแบบและกลไกการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดทำรายงานผลการศึกษานับสมบูรณ์

ทั้งนี้ ระหว่างการปฏิบัติงานของแต่ละเครือข่ายมหาวิทยาลัย ได้มีการจัดประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และเป็นเวทีให้นักวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเชิงวิชาการและประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้การวิจัยของแต่ละเครือข่ายสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 1 ภาพรวมของกระบวนการวิจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน

จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน

ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น

จุดแข็ง

1. ใช้วิธีการ “สร้างผู้นำ” ผ่านการจัดค่ายผู้นำวินัย เพื่อพัฒนาครูและนักเรียนแกนนำ ให้พัฒนาวินัยต่อในโรงเรียน ช่วยกันขับเคลื่อนและซึ่มลีการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน

2. กลยุทธ์การพัฒนาวินัยนักเรียน เน้นกิจกรรมและกลไกเสริมสร้างวินัยระดับห้องเรียน และสถานศึกษา โดยออกแบบนับตั้งแต่วินาทีแรกที่นักเรียนก้าวเข้าสู่ประตูโรงเรียนจนกระทั่งเลิกเรียน (Daly life)

3. เน้นให้ผู้เรียนสร้างความศรัทธาและเห็นคุณค่าในตนเอง มีเหตุผลและเป็นคนดี
4. กระบวนการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้แทนชุมชน กรรมการสถานศึกษาและ
ผู้ปกครอง

จุดอ่อน

1. การจัดค่ายพัฒนาผู้นำ โดยการนำตัวแทนแต่ละโรงเรียนมาเข้าค่ายร่วมกัน ในทางปฏิบัติหลังจากจบการวิจัย โรงเรียนอื่นที่นำรูปแบบไปใช้ จะยากต่อการดำเนินงาน
2. การเข้าค่ายเพียง 1 ครั้ง ไม่ได้รับรองว่าแกนนำได้รับการพัฒนาและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบและกลไกฯ เน้นกิจกรรมในค่ายและความร่วมมือกับฝ่ายปกครองมากเกินไป จนละเลยการสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์มากเกินไป ผู้เรียนอาจละเลยการเคารพสิทธิของผู้อื่น
4. การฝึกวินัยโดยให้ผู้เรียนฝึกฝนหรือทำซ้ำ ผู้เรียนอาจไม่เห็นคุณค่าและมีทัศนคติไม่ดีต่อการพัฒนาวินัย
5. ความเข้มข้นของการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน และกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเอง

ด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา

จุดแข็ง

1. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกฯ ร่วมกัน
2. กลยุทธ์การพัฒนาวินัยนักเรียน ผ่านกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน บูรณาการกับกิจกรรม การเรียนรู้ทุกชั่วโมง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. กิจกรรมการพัฒนาวินัย เน้นการให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากภายใน (Inside out) จนกลายเป็น “แรงผลักดันภายใน” (Internal change drivers) ในการสร้างจิตสำนึกเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยด้วยตนเอง
4. เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ความผูกพันของครูที่มีต่อการทำงาน และความมุ่งมั่นของครู

จุดอ่อน

1. ความเข้มข้นของการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันในโรงเรียน
2. ความชัดเจนของบทบาทผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน ที่มีต่อการเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

จุดแข็ง

1. กลยุทธ์การพัฒนาวินัยนักเรียน เป็นการบูรณาการในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาหน้าที่พลเมือง/ ทุกรายวิชา
2. ใช้การสร้างความรู้แบบ PDCA เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้/ บูรณาการวิธีการเรียนรู้
3. กิจกรรมการพัฒนาวินัย เน้นการให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากภายใน (Inside out) จนกลายเป็น “แรงผลักดันภายใน” (Internal change drivers) ในการสร้างจิตสำนึกเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยด้วยตนเอง
4. เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตามกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จุดอ่อน

1. ความเข้มข้นของการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันในโรงเรียน
2. ความชัดเจนของบทบาทผู้ปกครอง ครูบคลากรและชุมชน ที่มีต่อการเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

จุดแข็ง

1. การพัฒนาวินัยนักเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานการเรียนรู้ร่วมกันเป็นชุมชนนักปฏิบัติ
2. ใช้วิธีการ “จัดค่ายผู้นำวินัย” โดยมีตัวแทนครูและนักเรียนเข้าร่วม เพื่อเป็นครูและนักเรียนแกนนำ
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งกระตุ้นการคิด โดยมอบบทบาทการคิดเป็นรายบุคคล และนำมาเปรียบเทียบเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนและกลุ่มเพื่อน
4. สร้างระบบการพัฒนาความรู้และการจัดการความรู้ โดยความร่วมมือกับโรงเรียน กรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
5. การใช้กระบวนการคิดเชิงระบบ เป็นเครื่องมือวิเคราะห์และอธิบายสถานการณ์ปัญหาวินัยของนักเรียน
6. เสนอแนะการฝึกวินัยตามขนาดของโรงเรียน

รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การสร้างทีมขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน

เป็นกระบวนการจัดตั้งคณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีส่วนได้ส่วนเสียกับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องวินัยนักเรียน เข้ามาร่วมรับผิดชอบ ผลักดัน ขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างจริงจัง โดยคณะบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของทีมขับเคลื่อน ควรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนชุมชน ผู้นำทางความคิดของคนในชุมชน ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ครูอาวุโส และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพครู

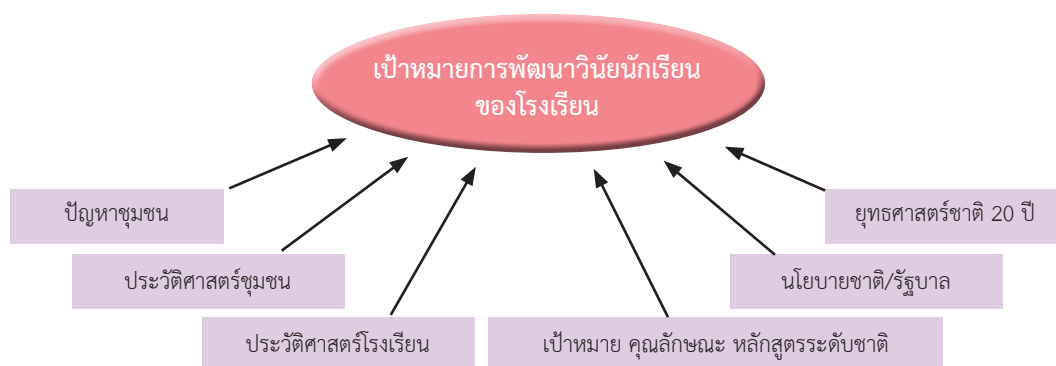
2. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาวินัยนักเรียน

ดำเนินการโดยทีมขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาวินัยนักเรียนของสถานศึกษา ด้วยกระบวนการ SWOT analysis

2.2 การสร้างทางเลือกเป้าหมายวินัยนักเรียน ที่สอดคล้องกับโอกาสความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการให้สำเร็จ โดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน และนโยบายการพัฒนาวินัยนักเรียนที่เป็นภาพรวมของประเทศ ซึ่งการสร้างทางเลือกเป้าหมายของการพัฒนาวินัยนักเรียน ควรมีเป้าหมายที่หลากหลาย มีเหตุผล ความสำคัญ และความจำเป็นที่แตกต่างกันไปในแต่ละเงื่อนไข มีความท้าทายต่อการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย มีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาได้สำเร็จในระยะเวลา 3-5 ปี

2.3 การตัดสินใจเลือกเป้าหมายการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยการสร้างโอกาสในประชาคมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้มีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการพัฒนาวินัย โดยการประชุมชี้แจง อธิบาย และสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้วยการให้มีการอภิปราย สร้าง การเรียนรู้ร่วมกันด้วยเหตุผล และด้วยหลักการประชาธิปไตย ภายใต้การให้ข้อมูลและเงื่อนไขการพัฒนาร่วมกัน

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนของโรงเรียน

3. กลยุทธ์การดำเนินงานการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน

3.1 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน มีหลักการพื้นฐานที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้น ดังนี้

3.1.1 นักเรียนทุกคนมีคุณค่า แม้จะมีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่สามารถสอนและเรียนรู้วินัยได้

3.1.2 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ต้องเป็นการดำเนินการแบบปฏิบัติการทั่วทุกภาคส่วนทั้งโรงเรียน และการพัฒนานักเรียนร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีการวางแผนงาน ออกแบบและกำหนดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

3.1.3 หลักการการมีส่วนร่วมที่สำคัญ โดยผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีภาพที่ปรารถนาในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่ชัดเจนร่วมกัน มีพื้นฐานการพัฒนาแนวคิดมาจากสภาพแวดล้อม บริบทและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อที่จะทำให้ภาพที่พึงประสงค์มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับวิถีของชุมชน

3.1.4 หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ควรอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนระดับโรงเรียน

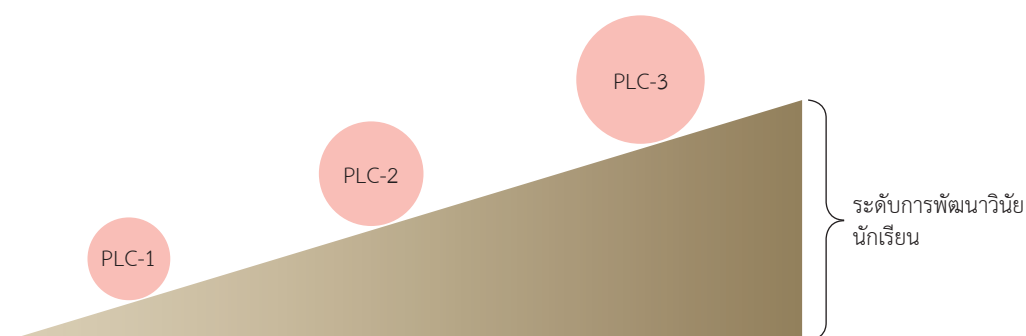
3.1.5 กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขของ Edward L. Thorndike ประกอบด้วย กฎการฝึกหัด กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งผล และการใช้หลักการเสริมแรง

3.1.6 การพัฒนาวิสัยทัศน์โดยอาศัยหลักการความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชุมชน วัดโรงเรียน (Cluster community base) โดยมุ่งหวังให้ชุมชนช่วยดูแลในทุกระดับการศึกษา

3.1.7 การพัฒนาวินัยนักเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานการเรียนรู้ร่วมกันเป็นชุมชนของนักปฏิบัติ ที่ต้องปรับตัว เรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการ ยืดหยุ่น และสื่อสารร่วมกันตลอดเวลา

3.2 กลยุทธ์การพัฒนาวินัยนักเรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน บูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชั่วโมง ทุกกลุ่มสาระ โดยครูทุกคน

3.3 การพัฒนาวินัยโดยการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra curriculum) อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้า แต่งตัวไปโรงเรียน จนเลิกเรียนเดินทางกลับบ้าน อยู่ในความดูแลของครอบครัวและชุมชน

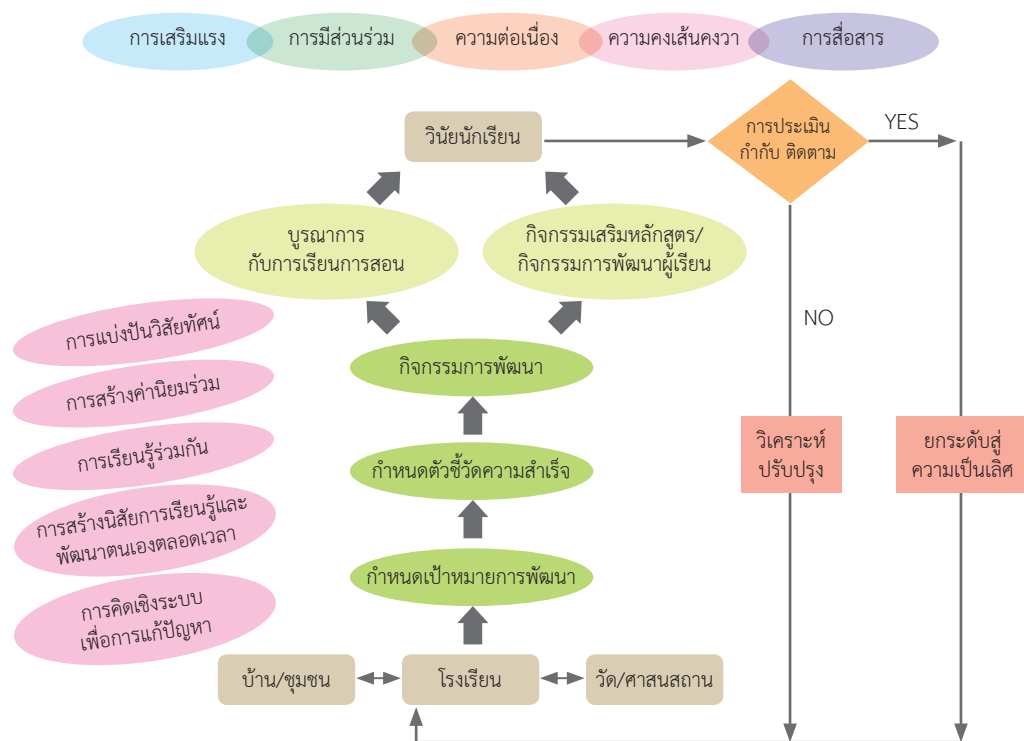
ภาพที่ 3 การปฏิบัติซ้ำ ตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อการพัฒนาวินัยนักเรียน

3.4 การออกแบบการเรียนรู้ที่ดี ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจัดกิจกรรมเพิ่มความซ้ำซ้อนของการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป การให้ข้อมูลย้อนกลับของผลการกระทำ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสปรับปรุงพัฒนาตนเอง การสร้างประสบการณ์แห่งความสำเร็จ และการจัดกิจกรรมให้มีการกระตุ้นการคิด

3.5 สร้างระบบการพัฒนาความรู้และการจัดการความรู้ด้านวินัยอย่างเป็นระบบ เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์องค์ความรู้จากการดำเนินงานและปรับปรุงระบบการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.6 การใช้กระบวนการคิดเชิงระบบ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ อธิบาย สถานการณ์ปัญหาของวินัยนักเรียนในโรงเรียน

3.7 การพัฒนาวินัยนักเรียน ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างรอบคอบ รอบด้าน คำนึงถึงบริบท ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน พร้อมกับกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและเครื่องมือ วัดความสำเร็จของการพัฒนาวินัย เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของการพัฒนาวินัยให้มีความ น่าเชื่อถือ (Content validity)

ภาพที่ 4 รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยนักเรียนทุกระดับ ทั้งโรงเรียน (Whole school approach)

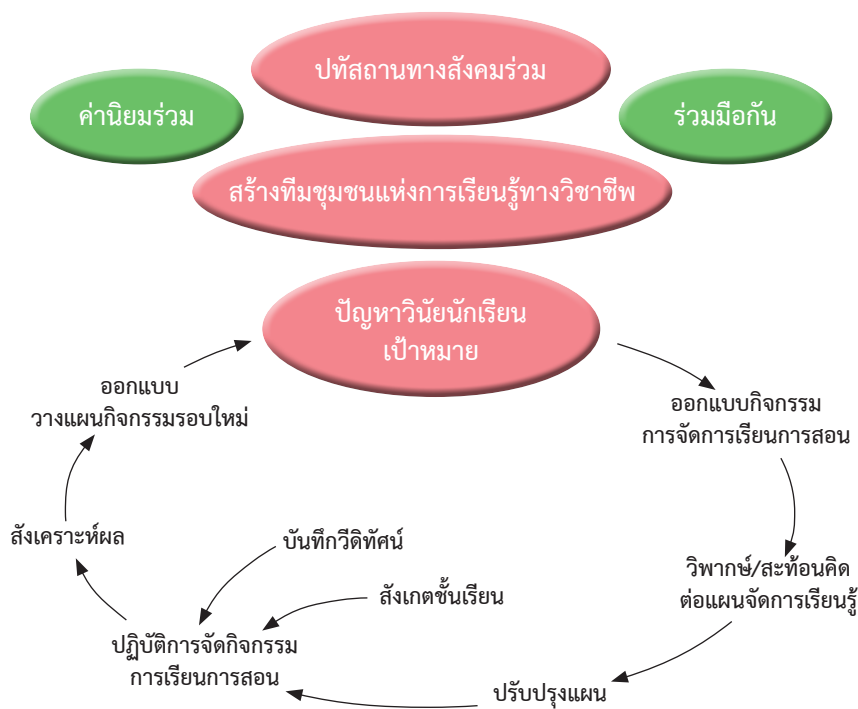
รายละเอียดของรูปแบบกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน

1. การเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของทีมขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยและบุคลากรทุกระดับ
 - 1.2 การสรรหาบุคคลที่จะเป็นคณะรับผิดชอบ

- 1.3 การสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้อย่างกว้างขวางกับชุมชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 การปรับหรือสร้างระบบการบริหารที่สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาวินัยนักเรียน
- 1.5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนคิดต่อผลการปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. กิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
- 2.2 กิจกรรมฝึกอบรมวินัยที่ได้รับการออกแบบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ กิจกรรมการเดินแถวมาโรงเรียน กิจกรรมการเดินแถวเข้าชั้นเรียน กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมน้องช่วยพี่ และกิจกรรม Body scan
- 2.3 กิจกรรมฝึกภาวะผู้นำ ได้แก่ กิจกรรมสถานนักเรียน กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน และกิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงานโดยนักเรียนเป็นผู้ออกแบบ (Learner generated media: LGM)
- 2.4 กิจกรรมการเข้าค่ายอย่างเข้มข้น โดยแบ่งลักษณะของการออกแบบกิจกรรมที่มีการฝึกฝนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทั้งนักเรียนและครูอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลา 1-2 วัน เช่น ค่ายผู้นำ ค่ายอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมระดมสมอง กิจกรรมเพลงความซื่อสัตย์ เป็นต้น

ภาพที่ 5 วงจรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวินัยนักเรียน

3. กิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนที่บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน

การออกแบบกิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียน ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญ เหตุที่ต้องใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้วยเหตุผลดังนี้

3.1 การแก้ปัญหาวินัยนักเรียน มีเงื่อนไขและบริบทของปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน การใช้กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่บูรณาการกับการเรียนการสอน จะช่วยสะท้อนแง่มุมของกระบวนการพัฒนาวินัยนักเรียนในทุกมิติ

3.2 ลดความโดดเดี่ยวในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนของครูรายบุคคล มาเป็นการทำงานร่วมกันผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นลักษณะของการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกัน

3.3 สร้างพลังการพัฒนานักเรียน ผ่านการทำงานร่วมกันของครูและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำให้เกิดพลัง ในการสร้างสรรค์แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

4. การประเมิน นิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การดำเนินการพัฒนานักเรียน จำเป็นต้องมีระบบการประเมิน นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติอย่างจริงจัง ชัดเจนและต่อเนื่อง แล้วนำผลการประเมินย้อนกลับ เพื่อปรับปรุง เป้าหมายและกิจกรรมการพัฒนาให้เหมาะสม

ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการเสริมสร้างวินัย

1. **ปัจจัยด้านผู้บริหาร** เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ
2. **ปัจจัยด้านครู** มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบูรณาการและประสานการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนผู้เรียนกับการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม
3. **ปัจจัยด้านนักเรียน** เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ที่เมื่อมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว จะทำให้การเสริมสร้างวินัยบรรลุเป้าหมาย
4. **ปัจจัยด้านเครือข่ายความร่วมมือ** เป็นความร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน ที่สามารถช่วยเหลือ ดูแล แนะนำนักเรียนให้มีวินัย เมื่ออยู่ภายนอกโรงเรียน
5. **ปัจจัยด้านบริบท** เป็นการสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียน

การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสิ่งที่จะต้องใช้พลังความร่วมมือ และต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยมีเงื่อนไขที่จะทำให้การเสริมสร้างวินัยประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. ความสนใจและเต็มใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยอาศัยความคิดริเริ่มของคณะครู และการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นหลัก
2. การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนหรือหลักสูตรสถานศึกษา โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบหลักอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
3. การติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ
4. การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ไม่เป็นการเพิ่มงบประมาณจากปกติและไม่ใช่การเพิ่มภาระงานให้กับผู้สอน

5. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยรอบ

6. การสร้างความยั่งยืนของการเสริมสร้างวินัย โดยนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ปรับเข้ากับกระบวนการภายใน จะเป็นการบูรณาการการดำเนินงานและกลายเป็นความร่วมมือของครูและผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

การศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย

การศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษามาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะ เคารพสิทธิผู้อื่น การมีจิตอาสา เสียสละ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

4. เพื่อศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

6. เพื่อศึกษาสภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัย

8. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 3 ยก (ร่าง) เอกสารการรายงานผลการศึกษารูปแบบและกลไก ขั้นตอนที่ 4 การประชุมวิพากษ์เอกสารรายงาน และ

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงรายงานผลการศึกษาเอกสารฉบับสมบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามสัมภาษณ์/ สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา และแบบสอบถามเพื่อการประเมินปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งเกี่ยวกับวินัยนักเรียน หากคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้ โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ 0.96 โดยตัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ถึง 0.50 ออกจำนวน 2 ข้อ และยก (ร่าง) เอกสารการรายงานผลการศึกษา เมื่อยก (ร่าง) เอกสารการรายงานเรียบร้อยแล้ว จึงตรวจสอบคุณภาพเอกสารโดยการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

2) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564)

4) มาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564) นโยบายของรัฐบาลตามแนวทางทั้ง 3 ฉบับนี้ กล่าวถึงความสำคัญของ “วินัย” ไว้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะด้านการพัฒนาศักยภาพของคนในสังคม เช่น พ.ร.บ.การศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับ “วินัย” แต่ไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง แต่ “วินัย” นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้าน “คุณธรรมจริยธรรม” ดังกล่าวไว้ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ในมาตรา 6 คือ ดังนี้

“การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้”

ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 นั้น กล่าวถึง “วินัย” ไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่ง ยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าหมายหมายถึง 1 คือผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญของเป้าหมายที่ 1 เช่น ร้อยละของผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมี แนวทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่วนหนึ่ง คือ “สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของ คนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มีเนื้อหาแบ่ง เป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาใน ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และส่วนที่ 5 การขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ซึ่งได้มีการกล่าวถึงความสำคัญของ “วินัย” ไว้ถึง 4 ส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ดังนี้

1) ส่วนที่ 1 ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ภาพรวมของการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กล่าวถึงหลักการสำคัญของ แผนพัฒนาฯ เรื่อง “วินัย” ไว้ดังนี้

หลักการข้อที่ 2 ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและ สุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี...

หลักการข้อที่ 4 ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ที่เป็นเป้าหมายใน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรก และเป้าหมาย ในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมาย ที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้ เป้าหมายประเทศไทยในปี 2579 ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจาก ทั้งประเด็นหลักและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย โดยกำหนดไว้ ดังนี้

“เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็น พลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็น

ค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก...”

จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลักในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12

จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลัก ภายใต้ประเด็น การเตรียมพร้อมด้านกำลังคน และการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย จุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 12 เรื่อง “วินัย” เน้น “การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม”

2) ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศสถานการณ์และแนวโน้มภายใน

แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 กล่าวถึงปัญหาสังคมของคนไทยด้าน “วินัย” ไว้ในสถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ช้อย่อยที่ 2.3.7 คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ

3) ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 12

มีเป้าหมาย “เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต” และมีเป้าหมายรวมว่า “คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และความเป็นไทย”

4) ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 12 มียุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 10 ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ “วินัย” ในสถานศึกษามี 2 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งเน้นค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ “วินัยในสถานศึกษา” ในข้อ 4) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด

“โรงเรียนสุจริต” เพื่อสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง พลุกจิดสำนึก ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ

จากนโยบายทั้ง 3 ฉบับ สรุปได้ว่า การพัฒนาคนโดยเฉพาะด้าน “วินัย” เป็นสิ่งสำคัญ จำเป็น เร่งด่วน ที่จะต้องเร่งพัฒนาให้บุคคลมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพราะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป

นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกฉบับก็คือ มาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ออกมาตรการการป้องกันเชิงรุก ให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อคัดกรอง แยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เชิญผู้ปกครองมารับทราบข้อมูล และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจและดำเนินการตาม นอกจากนี้ยังระบุขั้นตอนการป้องปราม และแก้ปัญหาคาความรุนแรงในสถานศึกษา ไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ

2. นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ “มาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งได้ออกมาตรการตาม “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ. ศ. 2546” และ “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548”

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 นี้ ส่งผลให้ ผู้สอนไม่สามารถใช้ไม้เรียวลงโทษเด็กด้วยการ “ตี” ได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์/ สทนากลุ่มครู ครูบางส่วนให้ความเห็นว่า “การลงโทษโดยการตี สำหรับเด็กบางคน บางกลุ่ม ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะวิธีการว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน ตัดคะแนน หรือทำกิจกรรมให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นั้น ใช้ไม่ได้ผล และไม่มีผลต่อชีวิตของเด็กกลุ่มนี้ เด็กยังคงกระทำความผิดอยู่ เพราะสุดท้ายแล้วอย่างไรก็ได้เลื่อนชั้น”

ผลการศึกษามาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจัยหนุนต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559

3. มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมและมัธยมศึกษา รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)

4. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. คำขวัญวันเด็กประเทศไทย

มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกฯ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ คุณภาพผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมิน และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึง “วินัย” ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) กิจกรรมนันทนาการ

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือ แบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน

ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

คำขวัญวันเด็ก เป็นคำขวัญที่นายกรัฐมนตรีมอบให้เด็กไทยทุกปี เพื่อให้ทุกคนเห็นคุณค่าความสำคัญของเด็กอันเป็นอนาคตของชาติในภายหน้า และให้เด็กไว้เป็นข้อคิดเตือนใจเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2499-2560 ส่วนใหญ่จะเน้นคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้าน “วินัย” ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยเล็งเห็นความสำคัญ เห็นควรปลูกฝังให้เด็กไทยมีระเบียบวินัย อันเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ด้านมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น ไม่พบมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรที่เป็นอุปสรรค

ผลการศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของพือาเจต์ (Piaget)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมตามช่วงอายุ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นรับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางจริยธรรมจากบิดามารดา ครูและเด็กโต ซึ่งจะเกิดกับเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-8 ขวบ และชั้นกฎเกณฑ์คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคล เกิดขึ้นตั้งแต่อายุ 9 ขวบขึ้นไป โดยเด็กจะเชื่อว่ากฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ และคิดถึงแรงจูงใจของผู้กระทำด้วย

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development Theory)

เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรม นอกจากจะขึ้นอยู่กับช่วงอายุแล้ว ระดับสติปัญญา ยังสอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านจริยธรรมด้วย เนื่องจากต้องอาศัยการใช้เหตุผลและความคิด

เชิงนามธรรม โดยสรุปพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก มี 6 ชั้น คือ ชั้นแรกกระทำพฤติกรรม เพราะกลัวการถูกลงโทษ หรือเกรงกลัวอำนาจของผู้อื่น ชั้นที่สอง กระทำพฤติกรรม เพราะต้องการได้รับผลตอบแทนแลกเปลี่ยน หรือทำเพื่อรางวัล ชั้นที่สาม กระทำพฤติกรรม เพื่อให้สังคมยอมรับ ชั้นที่สี่กระทำพฤติกรรมตามหน้าที่ ตามการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ ชั้นที่ห้ากระทำพฤติกรรมตามความเห็นชอบของตน พฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่ชื่นชมยอมรับ และชั้นที่หกกระทำพฤติกรรมโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพฤติกรรมจากจิตสำนึกที่ตีงามซึ่งในแต่ละชั้นจะเกิดขึ้นในตามพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ และสติปัญญา

3. ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erik Erikson: Eight stages of Psychosocial Development)

สิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และทางความคิด มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรมความดีงามต่าง ๆ สามารถพัฒนาในแต่ละช่วงอายุให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบกาย โดยระดับอนุบาลสามารถปลูกฝังสิ่งดีงามผ่านการเล่านิทานและการเล่นสมมติ ระดับประถมศึกษาควรมอบหมายงานหรือภาระรับผิดชอบที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถ คอยให้กำลังใจเมื่อเด็กประสบความสำเร็จ และต้องแก้ไขเมื่อเกิดความผิดพลาด พร้อมชี้แนะสิ่งที่ควร และระดับมัธยมศึกษาควรส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่น มีความคิดริเริ่ม และถ้าพบว่าเด็กยังไม่พัฒนา ก็ควรหาช่องทางช่วยเหลือให้มากที่สุด เร็วที่สุด

4. ทฤษฎีการเรียนรู้สังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)

พฤติกรรมของคนมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสริมแรง โดยเชื่อว่าคนส่วนใหญ่ต้องเรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่นมาแทบทั้งสิ้น จึงได้เน้นแนวคิด 3 ประการ คือ 1) การเรียนรู้โดยการสังเกต เกิดจาก 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ 2) แนวคิดการกำกับตนเอง และ 3) แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมี 4 ปัจจัย คือ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูง และการกระตุ้นทางอารมณ์ จากหลักการดังกล่าวนำมาซึ่งแนวทางการเสริมสร้างวินัยได้โดยการปลูกฝังคุณธรรมต้องสอดคล้องกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล ทั้งนี้ต้องเน้นการอธิบายเหตุและผลเป็นสำคัญ และตัวแบบมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก ตัวแบบจึงต้องมีความประพฤติที่ดีเพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมตาม ช่วงวัยรุ่นจึงต้องใช้ตัวแบบทางสังคมเข้าช่วย นอกจากนี้ การเสริมแรงยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม จึงควรเสริมแรงเด็กโดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวก และควรย้ำพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กสามารถควบคุมกำกับตนเองได้

ผลการศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการศึกษาดังนี้

วิธีการปลูกฝังวินัยเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน เน้นการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การเล่านิทานคุณธรรมทุกครั้งก่อนเริ่มเรียน
- 2) ด้านความประพฤติ หรือการแสดงพฤติกรรมของเด็ก เน้นการใช้วินัยเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ตรวจสอบความเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ และสร้างข้อตกลงกับผู้ปกครอง
- 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อม/ ห้องเรียนให้น่าอยู่ ดูแลแล้วสบายตา สบายใจ สะอาด ปลอดภัยสำหรับเด็กเล็ก

วิธีการปลูกฝังวินัยระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แนวทางของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม นั่นคือ การสร้าง “โรงเรียนคุณธรรม”

การจัดการชั้นเรียน ทำได้ดังนี้

- 1) เน้นความสำคัญของนักเรียน โดยครูหาวิธีที่จะให้นักเรียนร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการห้องเรียนและวิธีป้องกันปัญหาระเบียบวินัย
- 2) ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยด้วยตนเอง โดยเน้นความสำคัญของพฤติกรรมทางบวกของนักเรียน และไม่ส่งเสริมพฤติกรรมทางลบของนักเรียน
- 3) การตั้งกฎระเบียบของห้องเรียน
- 4) ควรจะมีรายการของกฎระเบียบทุกข้อและระบุผลที่ตามมาของการประพฤติผิดกฎระเบียบด้วย
- 5) ระบุรางวัล หรือแรงเสริมบวกสำหรับคนที่มีพฤติกรรมไม่ผิดกฎระเบียบ

ผลการศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 35 เรื่อง พบว่า มีการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม การเสริมแรง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน การให้คำมั่นสัญญา การกำกับติดตาม การระดมสมอง การประชุมกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ และกลยุทธ์การระดมพลังสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมการเข้าค่าย/ อบรมคุณธรรม การประกวด/ แข่งขัน การพบปะครู การพบปะผู้ปกครอง/ ชุมชน การจับคู่กับเพื่อน การพูดหน้าเสาธง สภานักเรียน การส่งเสริมการอ่าน ชมรม/ ชุมนุม และการรณรงค์

ผลการศึกษาสภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

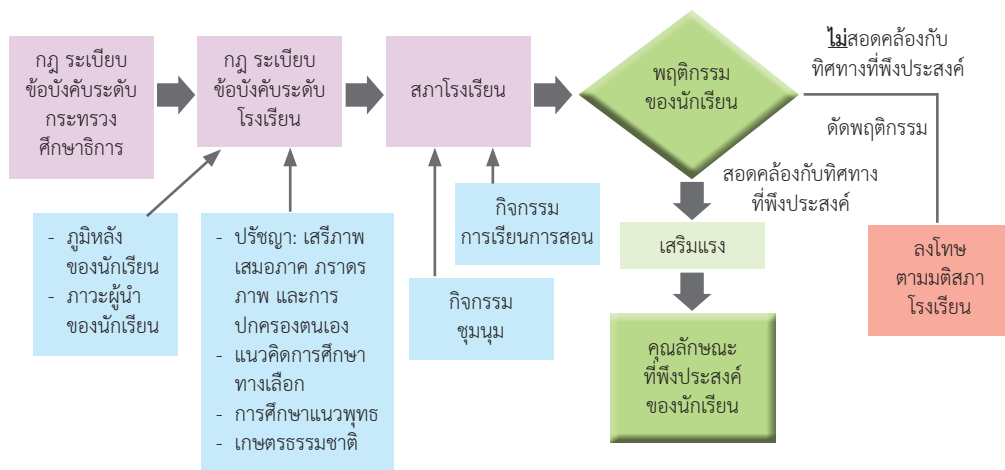
ความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา มีหน่วยงานองค์กร มูลนิธิได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยในเยาวชน หรือด้านคุณธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคนดีออกสู่สังคม มีหน่วยงานดังต่อไปนี้

1. ศูนย์เสมอภาคฯ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานที่ทำการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติที่ทันสมัย ฉลอง 100 ปีการลูกเสือไทย รวมทั้งยังได้ลงนามประกาศกระทรวงฯ จัดตั้ง “ศูนย์เสมอภาคฯ กระทรวงศึกษาธิการ” เพื่อให้เป็นศูนย์กลางดูแลแก้ไขปัญหาความประพฤตินักเรียนนักศึกษา หรือสารวัตรนักเรียนซึ่งถูกยกเลิกไป นอกจากจะทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในกิจการลูกเสือร่วมกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติแล้ว ยังทำหน้าที่ส่งเสริมป้องกันแก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของนักเรียนนักศึกษาด้วย
2. มูลนิธิยุวสถิรคุณ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตั้งขึ้นภายใต้จุดมุ่งหมายเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มูลนิธิมีโครงสร้างการทำงานแบ่งออกเป็น 3 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง และศูนย์จิตวิทยาการศึกษา

ผลการศึกษาสภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

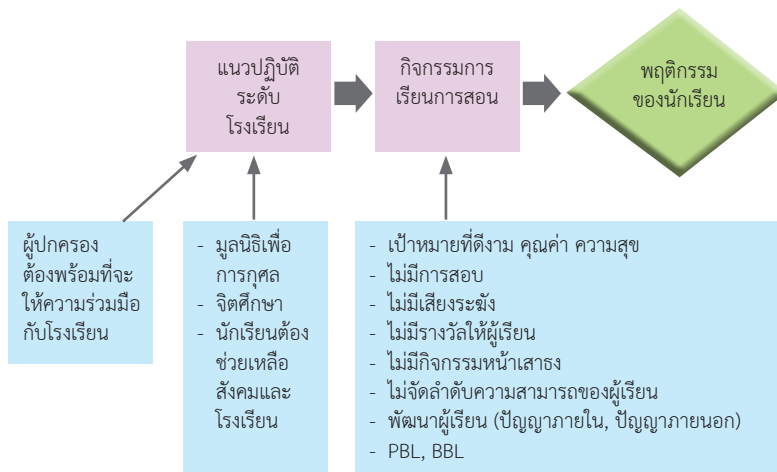
ผลศึกษาสภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อสรุปจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร งานวิจัย ลงศึกษาโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ภาพรวมของประเทศไทย พบว่า มีระบบกลไก รูปแบบโดยรวมของการพัฒนาวินัยนักเรียน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 วินัยแบบเด็กปกครองกันเอง มีกฎ กติกา ให้นักเรียนปกครองกันเอง มีการกำกับดูแลทั้งชีวิตความเป็นอยู่ นอกจากจะเป็นการฝึกระเบียบวินัยด้วยกันเองแล้ว เด็กจะได้ทักษะชีวิตจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันเอง การปกครองกันเอง ออกกฎระเบียบกันเอง เช่น โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ที่เน้นความรักและเสรีภาพ เป็นการหล่อหลอม นำเด็กที่มีปัญหาครอบครัว มาฝึก มาปรับพฤติกรรม ให้เสรีภาพ และความรัก มีสถานักเรียน มีการออกกติกาตนเอง และเคารพกติกาของสังคม การลงโทษ คือการตัดสิทธิ์ต่าง ๆ เป็นวินัยแบบเด็กปกครองกันเอง

รูปแบบที่ 1 วินัยแบบเด็กปกครองกันเอง

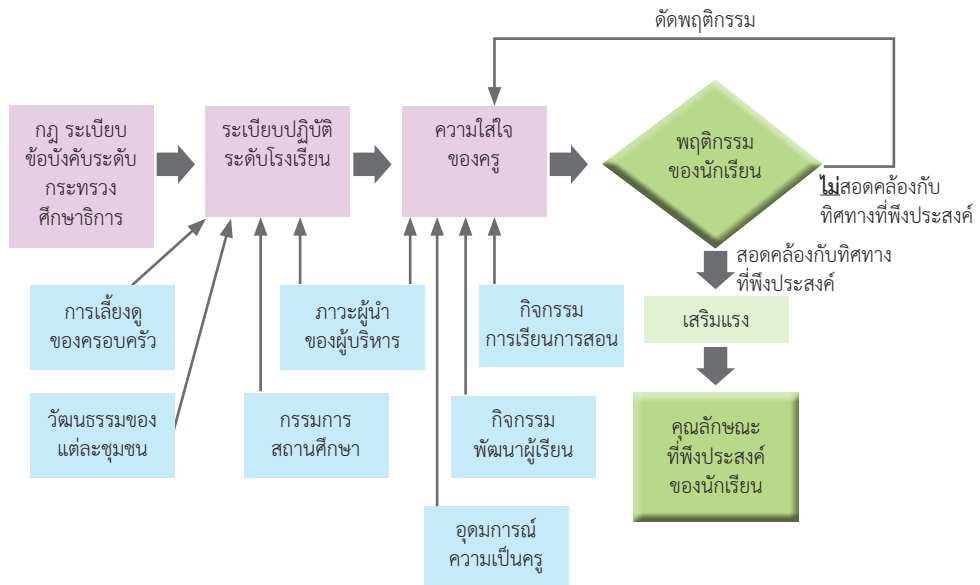
รูปแบบที่ 2 วินัยทั้งกายและใจ หรือวินัยแบบเน้นหลักธรรมในการกำกับตน เป็นการฝึกทั้งกายภาพภายนอก และจิตภายใน คือการฝึกตลอดเวลา หล่อหลอมทั้งกาย ใจ จิตวิญญาณ เช่น โรงเรียนสัตยาไส ใช้ปรัชญาแนวคิดวิถีพุทธ ตั้งแต่ตื่นเช้า จนกระทั่งเข้านอน เน้นเรื่องการฝึกจิต เป็นโรงเรียนกินนอนที่โรงเรียน โรงเรียนที่ 2 คือ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จ.บุรีรัมย์ เป็นโรงเรียนกินนอน เน้นกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาเข้ามาฝึก อีกโรงเรียนหนึ่ง คือ โรงเรียนมิชชั่นพัฒนา – โรงเรียนไม้ไผ่ (Bamboo School) จ.บุรีรัมย์ เป็นต้น

รูปแบบที่ 2 วินัยทั้งกายและใจ หรือวินัยแบบเน้นหลักธรรมในการกำกับตน

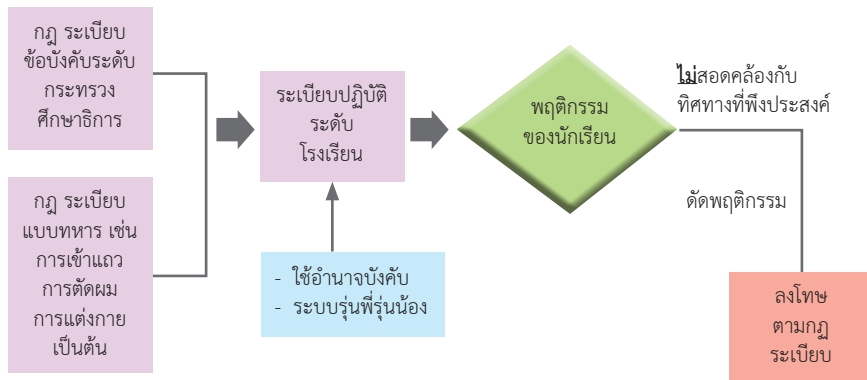
รูปแบบที่ 3 วินัยตามกฎหมาย ระเบียบ เป็นการฝึกแบบให้นักเรียนเคารพกฎ กติกา ระบบฝึกนักเรียน เช่น ห้ามใส่รองเท้าขึ้นอาคาร ให้รางวัลสำหรับเด็กที่ทำดี และลงโทษสำหรับเด็กที่ทำผิด กติกา ใช้กระบวนการเรียนการสอนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการฝึกด้วย ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทย จะใช้การฝึกวินัยแบบนี้ ผลของการฝึกจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความจริงจังของการดำเนินงานเป็นหลัก

ความร่วมมือตามรูปแบบนี้ ปรากฏให้เห็นทุกโรงเรียน เนื่องจากเป็นข้อบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตาม “มาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งระบบกลไกและความร่วมมือของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง จะมีความเข้มงวดแตกต่างกันไป และปรากฏเป็นกิจกรรมภายใต้ภาระงาน คือ 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

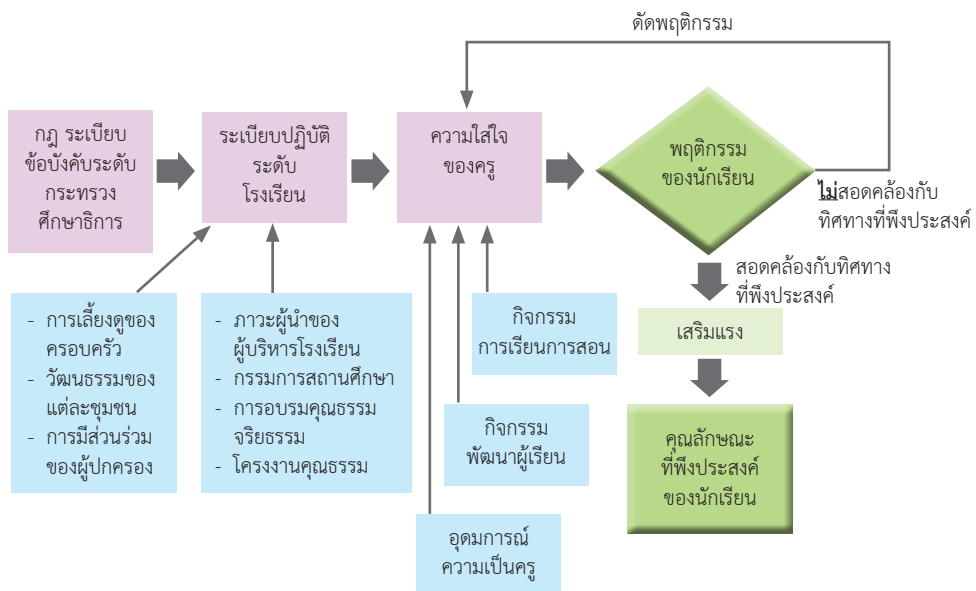
รูปแบบที่ 3 วินัยตามกฎ ระเบียบ

รูปแบบที่ 4 วินัยแบบทหาร คือนำวินัยทหารมาฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นผู้มีวินัย เป็นการฝึกแบบเข้มข้น ตามกฎ ระเบียบ การทำผิดกฎผิดระเบียบ เน้นการลงโทษ การปฏิบัติวินัยต่าง ๆ เน้นการฝึกแบบซ้ำ ๆ เพื่อให้ปฏิบัติจนเกิดเป็นความเคยชิน ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่เริ่มต้นโดยการรับนโยบายจากกองทัพ เช่น โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 วินัยแบบทหาร

รูปแบบที่ 5 วินัยจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยให้บทบาทผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ประสานงาน พุดคุยกับครูที่ปรึกษา เพื่อ ร่วมกันแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน และเน้นการพัฒนานักเรียนโดยการใช้โครงงานคุณธรรม เช่น โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จ.พิจิตร เป็นต้น

รูปแบบที่ 5 วินัยจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

โดยสรุป ระบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 รูปแบบ แต่อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขสำคัญของประเทศไทย คือ บ้าน โรงเรียน และชุมชนต้องร่วมมือกัน ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ถ้าเปรียบเทียบกับต่างประเทศจะค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะถ้าเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น เพราะประเทศญี่ปุ่นนั้น การเสริมสร้างวินัยเป็นเรื่องของวัฒนธรรมที่ปลูกฝังตั้งแต่ครอบครัว เงื่อนไขที่สอง คือการปลูกฝังวินัยในวัยเยาว์ คือ ระดับประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยนี้เริ่มเข้าใจเหตุและผลง่าย ๆ ได้บ้างแล้ว ถ้าครูระดับประถมมีการกำกับดูแล เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การแต่งกาย การแขวนสิ่งของ การวางรองเท้า การทำความสะอาดห้องเรียน ฯลฯ จะมีอิทธิพลอย่างมาก และเงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งของประเทศไทย คือ ควรเน้น “วินัยเชิงบวก” มากกว่า “วินัยเชิงลบ” วินัยเชิงบวกจะทำให้เด็กกระทำพฤติกรรมด้วยความสมัครใจ เข้าใจในเหตุและผลของการปฏิบัติ ซึ่งจะปลูกฝังในตัวเด็กอย่างยั่งยืน ไม่ใช่กระทำเพราะกลัวการลงโทษเท่านั้น

ผลการศึกษาปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัย สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้บุคคลมีวินัย คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความอดทน 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 6) ความเชื่ออำนาจในตน 7) การมุ่งอนาคตควบคุมตน 8) เจตคติต่อวินัยในตนเอง 9) ความฉลาดทางอารมณ์ และ 10) ความสามารถในการปรับตัว

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบการลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย 5) การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว 6) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 7) ฐานะทางเศรษฐกิจ 8) สภาพแวดล้อมทางบ้าน และ 9) การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนของครู 2) พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน 3) การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาในคาบเรียน 4) การจัดกิจกรรมจริยศึกษา/เสริมสร้างวินัย 5) การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมจริยศึกษา 6) บรรยากาศในชั้นเรียน 7) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน 8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และ 9) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ 1) สภาพชุมชน 2) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน/ อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ และ 3) อิทธิพลของตัวแบบ (ครู ผู้ปกครอง ตัวแบบผ่านสื่อ)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนขยายผลต่อหน่วยงาน แบ่งข้อเสนอตามระดับหน่วยงาน ดังนี้

1. ระดับหน่วยงานกำหนดนโยบาย

1.1 การเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องอาศัยความชัดเจนและความต่อเนื่องเชิงนโยบายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเสริมสร้างวินัยนักเรียน เงื่อนไขสำคัญคือการเริ่มปลูกฝังมาจากการอบรมเลี้ยงดูระดับครอบครัว และการฝึกฝน เอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยครูในระดับประถมศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่กำหนดนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องมีความชัดเจนในการกำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน และต้องมีความเข้มข้น จริงจัง ต่อเนื่อง มีระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงนโยบายต่อเนื่องตลอดเวลา

1.2 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมากที่สุด เพราะนักเรียนวัยประถมศึกษาตอนต้น จะเป็นวัยที่เริ่มก่อตัวของบุคลิกภาพ และหากได้มีความร่วมมือที่เข้มแข็งกับครอบครัวด้วยจะยิ่งทำให้การสร้างวินัยนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการสร้างวินัยนักเรียนจะเป็นตัวส่งสัญญาณที่กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังและเข้มข้นระดับชั้นเรียนได้มากที่สุด

1.4 การให้การศึกษาแก่ครอบครัว เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะยังมีความแปรปรวนของระดับการเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวที่แตกต่างกันมาก โดยเฉพาะระดับการศึกษา และเศรษฐกิจฐานะของพ่อ แม่ จะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพและระบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

1.5 ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ต้องมีส่วนกระตุ้นและส่งสัญญาณความต้องการการเสริมสร้างวินัย ไปยังครูและผู้บริหารโรงเรียนอย่างจริงจัง เข้มข้นและต่อเนื่องตลอดเวลา

2. หน่วยงานกำกับนโยบายระดับภาค

2.1 ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยให้แต่ละจังหวัดดำเนินการสร้างกลยุทธการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และมีตัวชี้วัดเป็นตัวบ่งชี้ระดับความสำเร็จของการดำเนินการในแต่ละจังหวัด

2.2 ต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเพื่อการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง

2.3 ต้องมีระบบการจัดการความรู้ด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัดและระดับภาค เพื่อการเรียนรู้และต่อยอดให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. หน่วยงานระดับจังหวัด

3.1 คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ควรจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายด้านวินัยนักเรียน ที่เป็นคุณลักษณะร่วมของทั้งจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด และเป็นสิ่งที่สนองต่อการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อตอบสนองการมีงานทำในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันด้วย

3.2 ควรจะเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียน มีอิสระในการออกแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยเน้นการใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้วิชาชีพร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่การมีนวัตกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่เป็นการปฏิบัติดีของแต่ละโรงเรียน

3.3 ต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลกระบวนการพัฒนาวินัยนักเรียน แต่มีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนา มากกว่าเป็นการประเมินเพื่อการตัดสินผล

4. หน่วยงานระดับสถานศึกษา

4.1 ครูประจำชั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างที่สุด เพราะการดูแลนักเรียนอย่างเข้าใจ ใกล้ชิด พุ่มเท เสียสละ ต่อเนื่องโดยตั้งอยู่บนฐานของความปรารถนาดีเป็นที่ตั้งแบบ “กั๊กไม่ปล่อย” จะเป็นปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จเบื้องต้น

4.2 สังคมเพื่อนในชั้นเรียนเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่จะมีส่วนสร้างความมีวินัยในนักเรียนได้ เพราะบุคคลที่มีความเข้าใจ ใกล้ชิดกันมากที่สุด คือ เพื่อน ดังนั้น การมีเพื่อนที่มีความคิดที่ถูกต้อง มีการนำพาไปในทางที่ดี จะเป็นส่วนสำคัญมาก

4.3 การสร้างเงื่อนไขหรือสร้างแรงจูงใจ สร้างกลยุทธ์ให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือ สมาชิกในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่จะสร้างเกราะคุ้มกัน และสร้างวินัยนักเรียนได้ดีที่สุด

4.4 การสร้างความตระหนักและสร้างเป้าหมายการมีวินัยนักเรียน ด้วยการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องบูรณาการเรื่องการเสริมสร้างวินัยไปด้วยอย่างพิถีพิถัน จริงจัง ในรายละเอียดอย่างต่อเนื่อง เข้มแข็ง โดยเฉพาะครูในระดับปฐมวัย จนถึงระดับประถมศึกษา เป็นระยะการก่อตัวของการสร้างบุคลิกภาพของนักเรียนในอนาคต

4.5 การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยการให้การสร้างวินัยนักเรียนเป็นเป้าหมายที่ต้องกำหนดให้ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องดำเนินการ โดยต้องถือเป็นนโยบายสำคัญของทุกโรงเรียน

4.6 ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องจัดระบบการถอดบทเรียนระหว่างครูในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน เพื่อค้นหาวิธีการปฏิบัติดีของแต่ละโรงเรียน และภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน

4.7 ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องมีการพัฒนานวัตกรรมการสร้างวินัยนักเรียนให้เป็นนโยบายสำคัญ เพราะการมีวินัย ถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียน

การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศญี่ปุ่น สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. จากการสำรวจกิจกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาของประเทศญี่ปุ่น พบว่า การดำเนินของสถานศึกษาที่มีวิธีการรับมือกับการส่งเสริมวินัยของเด็กอย่างไร จาก การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีที่กล่าวถึงความเป็นมาของการแนะนำการใช้ชีวิตอย่างละเอียด และการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวินัยนักเรียนในประเทศญี่ปุ่น จิตสำนึกที่เกี่ยวกับการรักษากฎระเบียบวินัยภายในสิ่งเหล่านั้น จิตสำนึกที่เกี่ยวกับการรักษากฎระเบียบวินัย คือ สิ่งที่พุ่มพักนักเรียนผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวกับการด้านการศึกษาทั้งหมดในการศึกษาของโรงเรียน เช่น การแนะนำนักเรียน การแนะนำตามสาระการเรียนรู้ การศึกษาทางศีลธรรม กิจกรรมพิเศษหรือการศึกษาทางด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

2. ผลจากกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางสังคมกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนของประเทศญี่ปุ่น จากการศึกษากิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาของประเทศญี่ปุ่น จะพบว่า แม้โลกจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพียงใดก็ตาม ค่านิยมในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยก็ยังคงมีอยู่ต่อไปอย่างเข้มแข็ง เช่นเดียวกับหลักสูตรการเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น ที่ได้มีการใช้มาอย่างยาวนาน มีก็แต่เพียงวิธีการหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่สาระสำคัญหรือเป้าหมายของการจัดการศึกษายังคงอยู่เช่นเดิม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมของคนญี่ปุ่นเราสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป ไม่มีหนังสือ ตำราในการสอนเรื่องราวเหล่านี้ หากแต่ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจนเป็นวิถีของคนในชาติ การอบรมสั่งสอน

การร่วมกันสร้างสังคมของทุกภาคส่วน และการสอดแทรกในทุกกิจกรรมของโรงเรียนด้วย

3. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัจจัยที่หนุนเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่

3.1 ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ซึ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังจิตสำนึกที่เกี่ยวกับการรักษากฎระเบียบวินัยของครอบครัว โดยมากวินัยที่เด็กได้รับจากบ้านจะเป็นวินัยที่เกี่ยวข้องกับตนเอง การใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การเข้านอนเร็ว การตื่นเช้า หรือการรับประทานอาหารเช้า เป็นต้น พื้นฐานเหล่านี้มีไว้เพื่อพุ่มพักนักเรียนผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษากฎระเบียบหรือความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ ระเบียบวินัยหรือวิธีการดำเนินชีวิตภายในบ้านที่ติดมากับแต่ละบุคคลนั้น มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัย อย่างไรก็ตาม ช่วงปีที่ผ่านมา พบว่าจากผลกระทบของภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ ทำให้ความสามารถในบริโภคและอุปโภคลดลง ครอบครัวที่ไม่สามารถสอนให้ลูกมีวินัยเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยได้

3.2 ปัจจัยที่เกิดจากกิจกรรมภายในโรงเรียน เมื่อเด็กออกจากบ้านเพื่อมาโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น เด็กจะถูกปลูกฝังความมีวินัยตั้งแต่การเดินทางมาโรงเรียน โดยเด็กชั้นประถม 1-6 ส่วนใหญ่มักจะเดินไปโรงเรียนจะมีการรวมตัวกันตามจุดต่าง ๆ เพื่อเดินแถวไปโรงเรียน โดยจะมี “ซิลเวอร์ซัง” ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้วในชุมชน มาคอยทำหน้าที่ดูแลและรักษาความปลอดภัยให้เด็กนักเรียน ทั้งขาไปและขากลับจากโรงเรียน เมื่อถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน เด็กจะเปลี่ยนรองเท้าเป็นแบบเดียวกันและเก็บให้เป็นระเบียบ ก่อนเริ่มเรียนของทุกวัน จะมีการตรวจเช็คความนักเรียนพกผ้าเช็ดหน้าและกระดาษทิชชูมาหรือไม่ เพื่อการรักษาความสะอาดและสุขอนามัย ถ้าลืมจะถูกหักคะแนน และมีผ้าเช็ดหน้าสำรองให้ยืม และจะมีการซักถามว่ามีใครไม่สบายหรือไม่ ถ้ามีก็ต้องใช้ผ้าปิดปาก ดูแลตัวเองไม่ให้แพร่ไปยังเพื่อน และทุกคนก็จะมี การติดป้ายชื่อนักเรียน ซึ่งจะมีกระดาษเขียนเป้าหมายของเด็กแต่ละคน ปิดไว้ที่หลังห้องเรียน เพื่อเตือนให้ปฏิบัติตนตามเป้าหมายที่ให้ไว้ เช่น ผมจะไม่มาสายอีก หนูจะยกมือตอบคำถามให้บ่อยขึ้น ในการรับประทานอาหารที่โรงเรียน คนญี่ปุ่นจะมีความรับผิดชอบอาหารของตนเอง ไม่กินเหลือทิ้ง และหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ ทุกคนจะช่วยกันเก็บภาชนะให้เรียบร้อย เก็บพับกล่องนมเพื่อนำไปรีไซเคิล (Recycle) ช่วยกันทำความสะอาด เก็บกวาดห้องเรียน แยกขยะเปียกแห้ง รีไซเคิล อีกทั้งในวิชาพลศึกษา เด็ก ๆ จะต้องนำอุปกรณ์ออกมาเอง เมื่อเรียนเสร็จก็ต้องเก็บอุปกรณ์ เพื่อสร้างนิสัยการเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังนั้น นิสัยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ จะถูกปลูกฝังตั้งแต่เด็ก

นอกจากนี้โรงเรียนยังได้มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบเพื่อให้นักเรียนในแต่ละห้องดูแลทำความสะอาดในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนภายในห้องเรียนจะแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้นักเรียนที่รับผิดชอบในส่วนนั้น ๆ จะเป็นคนทำความสะอาด เรื่องนี้เป็นสิ่งที่จะต้องทำต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทุกวัน วันละ 10-20 นาที โดยคาดว่านักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงความรู้สึกรับผิดชอบต่อการทำสะอาดในพื้นที่ที่ต้องดูแลรวมถึงการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดร่วมกับชั้นเรียนอื่น ๆ หรือห้องเรียนอื่น ๆ อีกด้วย

3.3 ปัจจัยที่เกิดจากความสัมพันธ์ของการร่วมมืออย่างใกล้ชิดที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การแนะนำนักเรียนในเรื่องการสร้างกฎระเบียบวินัย การสร้างความพันธะของการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องถือเป็นเรื่องที่สำคัญ การร่วมมือกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา (คณะกรรมการการศึกษา ศูนย์การศึกษา ศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา มหาวิทยาลัย เป็นต้น) สำนักงานด้านสวัสดิการ (ศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเด็ก (児童相談所) กองสวัสดิการเด็กของเทศบาล ศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว (家庭児童相談室) ศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางด้านเด็กและครอบครัว) สำนักงานด้านความยุติธรรม การคุ้มครอง (ศาลครอบครัว ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผู้ควบคุมความประพฤติ ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สุขภาพองค์การไม่แสวงหาผลกำไร) สามารถสร้างเครือข่ายระหว่างผู้คนในพื้นที่กับโรงเรียนระดับเขตที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เป็นประจำ อาจทำให้การร่วมมือมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับสถาบันศึกษานั้นความร่วมมือจากมืออาชีพที่ทำงานในสถานที่ดังกล่าว เช่น ผู้เลี้ยงเด็ก อาจารย์สอนกฎหมาย ทนายความ พยาบาล สาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมศาสตร์ ที่ปรึกษา เป็นการสนับสนุนที่มีพลังเป็นอย่างมาก ในการเสริมสร้างวินัยแก่นักเรียน

3.4 ปัจจัยที่เกิดจากความรู้สึกว่าตัวเองมีประโยชน์ จากการวิจัยของ ทาคิตา คาชิ (2005) พบว่า การแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงเมื่อนักเรียนทำผิดกฎระเบียบนั้นไม่มีประโยชน์ แต่การพัฒนาทางด้านความคิดนั้นส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน การฝึกฝนทักษะที่ประยุกต์จากทฤษฎีการให้คำปรึกษานั้นกลับได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า การเปลี่ยนตัวเองด้วยความสมัครใจและการให้คำแนะนำกับการให้การศึกษาจากประสบการณ์ที่ได้รับตรงนั้นเป็นกุญแจในการสร้าง “ความรู้สึกว่าตัวเองมีประโยชน์” เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นนั้นรู้สึกถึงการมีอยู่ของคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกถึงความสำเร็จเมื่อได้ช่วยใครบางคน ความรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้เป็นคนสำคัญของใครบางคน นอกจากนี้ ความรู้สึกว่าตัวเองมีประโยชน์ คือ ความเชื่อที่มีต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันคือความรู้สึกที่มีความสุขของการเป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมนั้น พูดได้ว่าวินัยคือ จากสิ่งที่ต้องรักษา กลายเป็นสิ่งที่อยากรักษา

3.5 ปัจจัยด้านค่านิยม ค่านิยมในสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น ได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวญี่ปุ่น ดังนี้ 1) ค่านิยมในการทำงาน ในนิทานจะปรากฏเรื่องการทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา จริงจัง ต่องาน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ 2) ค่านิยมในการมองโลกในแง่ดี ในนิทานปรากฏให้เห็นว่าอิทธิพลศาสนาขงโตส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นมีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างสรรค์ รู้จักยืดหยุ่น และยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะ 3) ค่านิยมแบบสังคมกลุ่ม สังคมเน้นการให้ความสำคัญต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และให้ความสำคัญต่อคนภายในกลุ่มมากกว่าคนภายนอกกลุ่ม 4) ค่านิยมด้านความจงรักภักดี กตัญญูรู้คุณ ในนิทานมีเรื่องความจงรักภักดีและการตอบแทนบุญคุณ กันเสมอ เพราะสังคมญี่ปุ่นถือว่า บุญคุณเป็นสิ่งที่ต้องตอบแทน ถือเป็นหน้าที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งความสำนึกในบุญคุณที่มีต่อธรรมชาติ บรรพบุรุษ บิดามารดา เจ้านาย ครูอาจารย์รวมทั้งผู้มีพระคุณที่เคยช่วยชีวิต หรือช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ 5) ค่านิยมด้านความขยันหมั่นเพียร มานะพยายาม นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่นสะท้อนลักษณะเด่นที่สำคัญประการหนึ่งของชาวญี่ปุ่นคือ เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรมานะพยายามไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคง่าย ๆ หนักเอา เบาสู้ อดทน เพื่อให้ผ่านพ้นความยากลำบากทั้งปวงได้ และ 6) ค่านิยมทางการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่านิยมให้คนได้ใช้สติปัญญาความสามารถของตนเองในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ อาจด้วยกลอุบายหรือวิธีอื่นใดก็ตาม ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับความพยายามในการศึกษาหาความรู้ เพราะความสามารถและปัญญาไม่ใช่คุณสมบัติดั้งเดิมที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดเหมือนฐานะทางเศรษฐกิจและเชื้อสายของครอบครัว แต่ต้องใช้ความพยายามในการศึกษาหาความรู้ให้ตนเอง

ดังนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับระบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศญี่ปุ่น คือ ความมีวินัย หรือคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมอื่น ๆ ของคนญี่ปุ่นนั้น เป็นสิ่งที่เราสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป ไม่มีหนังสือ ตำรา ในการสอนเรื่องราวเหล่านี้ หากแต่ถ้าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจนเป็นวิถีของคนในชาติ การอบรมสั่งสอน การร่วมกันสร้างสังคมของทุกภาคส่วน เริ่มจากบ้าน โดยครอบครัวจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนความมีวินัยในตนเอง โรงเรียนจะรับหน้าที่ต่อในการเสริมสร้างวินัยในการอยู่ร่วมกัน และชุมชน สังคม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะทำหน้าที่สนับสนุน ดูแล และส่งเสริมความมีวินัย ดังนั้นแล้ว การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประเทศญี่ปุ่น โรงเรียนจึงไม่ได้ดำเนินการโดยลำพัง หากแต่เป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วน จึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นดำรงความเป็นผู้มีวินัยจนเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

การศึกษาและพัฒนารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

การสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

ข้อมูลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ พบว่า สิ่งเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ กล่าวคือ การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (Primary Education) โดยรวมเอาการศึกษาเพื่อการเตรียมความพร้อม ก็คือ ระดับอนุบาล (Pre – School Education) เข้าไว้ในระดับนี้ด้วยซึ่งการศึกษาในระดับนี้นับว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับที่มีกฎหมายรองรับที่ทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาโดยถ้วนหน้าแบบให้เปล่า การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) และการศึกษาผู้ใหญ่รวมทั้งการศึกษาต่อเนื่อง (Adult and Continuing Education) ทั้งนี้ หลักสูตรทุกระดับขั้นได้กำหนดเนื้อหาในการเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สำหรับเยาวชนในระบบการศึกษาของเกาหลีใต้ไว้อย่างหลากหลายและเข้มข้นที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ส่วนนโยบายรัฐบาลเกาหลีใต้ที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่

1. นโยบายฟื้นฟูวิชาชีพครู

นโยบายนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันสมองไหลและควบคุมคุณภาพของครูที่เฉื่อยชาให้กระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาโดยภาครัฐได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมและมีนโยบายเพื่อบ่มเพาะความภาคภูมิใจในความเป็นครู

2. นโยบายกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมและการขยายความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างทั่วถึง

นโยบายรัฐบาลจึงส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนบริหารงานอย่างมีอิสระและมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการปลูกปั้นนักเรียนให้มีคุณภาพและโปร่งใสรวมทั้งเพิ่มความช่วยเหลือทางการเงินและการจัดการอีกโสดหนึ่ง

3. นโยบายสร้างเครือข่ายสารสนเทศและปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคม

นโยบายรัฐข้อนี้นี้มีเป้าหมายในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของเกาหลีใต้และเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบโดยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและการเรียนรู้ของสังคม ได้แก่

3.1 การกำหนดแผนงานและภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่สังคมที่กระจายอยู่ในสถาบันและภูมิภาคต่างๆ ให้เข้ามาอยู่ในระบบเดียวกัน

3.2 การจัดตั้งสถาบันและองค์กรที่มีความจำเป็นขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่แสวงหาแนวทางและส่งเสริมรูปแบบใหม่ในการเรียนรู้ของคนในสังคม

3.3 การจัดตั้งโครงสร้างเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพทั่วประเทศโดยมีแนวคิดเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาตลอดชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ: 144 - 148)

นอกจากนี้ ยังมีกฎ ระเบียบที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ ประกอบด้วย

1. การประชาสัมพันธ์ให้ชาวเกาหลีใต้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด ยกตัวอย่าง เช่น กฎหมาย ประกาศ ระเบียบหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและองค์กรอื่นๆ ของรัฐ

2. ภาครัฐประชาสัมพันธ์ และรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ประชาชนชาวเกาหลีใต้ปฏิบัติตามกฎจราจรโดยเคร่งครัด

3. การให้บริการความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนชาวเกาหลีใต้โดยภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ: 127 - 129)

4. รัฐบัญญัติกฎหมายส่งเสริมการศึกษาเบื้องต้น (Pre - School Education Promotion Law) ซึ่งกฎหมายนี้เป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่มีงานทำ แต่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบจึงได้รับการสนับสนุนให้จัดชั้นเรียนขึ้นในโรงงานอุตสาหกรรมพร้อมกับปลูกฝังความเป็นคนดี

5. รัฐบัญญัติกฎหมายส่งเสริมการศึกษาเพื่อสังคม (The Social Education Promotion Law) เป็นกฎหมายที่กำหนดเกณฑ์ไว้เพื่อรองรับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในแต่ละระดับเพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษานั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบโรงเรียนและอาจจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปในระบบโรงเรียนได้เช่นกันเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ (จิรประภา อัครบวร, 2559: 55) ทั้งนี้ ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนคู่ขนานไปกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีของเยาวชน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษามาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น ปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

สำหรับมาตรฐานการศึกษาที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมในการเสริมสร้างวินัยใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่

1. การศึกษาที่สอดคล้องกับโลกาภิวัตน์ (Globalization)

มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนทักษะตลอดจนการบ่มเพาะความเข้าใจในสาระ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความเป็นพลเมืองที่ดีของโลกและการศึกษาสันติซึ่งสามารถใช้ชีวิต ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ได้อย่างสานตีสุขที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าในสังคม สมัยใหม่ซึ่งสื่อดิจิทัล (Digital) ได้โหมกระหน่ำโฆษณาชวนเชื่อให้มวลมนุษยชาติใช้ชีวิตที่ไกลห่าง จากความไม่มีศีลธรรม

2. ความเป็นอิสระของชุมชนในการจัดการศึกษา

ในบริบทของการศึกษาที่สมบูรณ์แบบนั้นชุมชนภิวัตน์ (Localization) ที่เข้มแข็งควร จะดำเนินไปพร้อมๆ กับโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งมีมิติของโลกาภิวัตน์ในบริบททาง การศึกษาจะเน้นที่การควบคุมการใช้อำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางมาเป็นการกระจายอำนาจ เพื่อให้อิสระในการจัดการศึกษาแก่หน่วยงานท้องถิ่นรวมทั้งปรับเปลี่ยนจากการใช้มาตรฐาน เดียวกันทั้งหมดมาเป็นการเน้นความหลากหลายแทนซึ่งความเป็นอิสระนั้นจะต้องไม่ละทิ้งความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของพลเมืองชาวเกาหลีใต้

3. ความเป็นสากลและเอกลักษณ์ของชาติ

กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทะลักไหลบ่าเข้ามาสู่สังคมเกาหลีใต้ทุกสารทิศนั้นมิได้ หมายความว่าคนเกาหลีใต้จะต้องละทิ้งเอกลักษณ์เดิมของตนเองเสียเพื่อหันมายอมรับเอกลักษณ์ ใหม่โดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและสิ่งที่ควรกระทำอย่างยั้งยวด คือ การพยายามสร้าง และธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของตนเองไว้ด้วยดี ได้แก่ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร รักการทำงานหนักและความเป็นครอบครัวนิยม แต่ในขณะเดียวกันชาวเกาหลีใต้ควรจะยินดี เปิดใจกว้างรับเอาวัฒนธรรมอื่นๆ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เหมาะสมจะเกิดขึ้นได้เมื่อชาวเกาหลีใต้ มีการปลูกฝังความเป็นสากลในขอบเขตของความเป็นมนุษย์ที่มีลักษณะจำเพาะแตกต่างกัน ออกไปในการศึกษาทุกระดับที่ เรียกว่า “*มหัศจรรย์*”

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum) เป็นการศึกษา ภาคบังคับตามกฎหมายมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา (6 - 3 - 3) ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น (6 - 3 - 3) และระดับมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย (6 - 3 - 3) เพื่อให้เห็นภาพ

การจัดการศึกษาโดยรวมอย่างชัดเจนใคร่ขอแนะนำเสนอการจัดการศึกษาระดับอนุบาล (Pre-School Education) ก่อน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาระดับก่อนระดับประถมศึกษาหรือการศึกษาระดับอนุบาล (Pre – School Education)

การศึกษาในระดับนี้เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุ 3 – 5 ขวบ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ ร่างกายและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นพร้อมกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาล

2. การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary School)

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับเพื่อเด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป ที่รัฐบาลเกาหลีได้จัดให้เปล่า ข้อมูลจากการศึกษาชี้ชัดว่า ประเทศเกาหลีได้ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับนี้สูงมาก กอปรกับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นได้กำหนดเนื้อหาไว้ในหลักสูตรรวมทั้งการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรมที่ค่อยเป็นค่อยไปที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้นที่โรงเรียนจะต้องบูรณาการปลูกฝังสิ่งเหล่านั้นเข้าไปในตัวเด็กทุกคนด้วย ได้แก่

2.1 ระดับอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาในระดับนี้จะเน้นความเป็นระเบียบวินัยในสังคม กฎจราจรและจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในระดับนี้จะเน้นถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองเกาหลีใต้และศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของมนุษย์ การเคารพกฎหมายบ้านเมืองรวมทั้งการตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผล

2.3 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School)

สำหรับการศึกษาในระดับนี้หลักสูตรจะเน้นเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองของโลก ความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมและสันติภาพศึกษารวมทั้งมารยาทสากล

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

2.3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญที่ผู้เรียนสามารถเรียนต่อในระดับปริญญาตรีทั้งในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

2.3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพที่ผู้เรียนสามารถเรียนต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษา (High School Attached to Industrial Firm) สำหรับเตรียมคนไปสู่สังคมอุตสาหกรรมบนพื้นฐานความรู้ (Knowledge – based Economy) ยกตัวอย่างเช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านการต่อเรือและด้านงานบ้าน

2.3.3 โรงเรียนที่ชำนาญเฉพาะทาง (Special Class)

โรงเรียนเหล่านี้ ได้แก่ โรงเรียนด้านภาษาต่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านศิลปะและพลศึกษาซึ่งโรงเรียนนั้นมุ่งหวังตอบสนองเด็กที่มีความเป็นอัจฉริยภาพหรือมีความถนัดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปสู่โปรแกรมการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Special Class) ยกตัวอย่าง เช่น โรงเรียนมัธยมปลายวิทยาศาสตร์คยองกี (Gyeonggi Science High School) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดรับสมัครเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นแห่งแรกของประเทศเกาหลีใต้และเปิดทำการสอนเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2527 โดยจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ โรงเรียนมุ่งมั่นที่จะปลูกฝังความมีวินัยของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอให้คู่ขนานกันไปกับเนื้อหาในด้านวิชาการ (The School Curriculum of the Republic of Korea: 8 - 10)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ และสภาพ ระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ พบว่า

3.1 บริบทของชุมชนในเขตบริการทางการศึกษาของโรงเรียน

3.1.1 สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ ทำเลที่ตั้งและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

โรงเรียน Chiang Mai Korean School นั้น ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สภาพของอาคารเรียนส่วนมากค่อนข้างใหม่ มีห้องเรียนจำนวนเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนและมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1- 3 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน มีครูผู้สอน จำนวน 15 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 16 คน นักเรียนทั้งหมดอาศัยอยู่ใกล้โรงเรียนและสามารถเดินทางมาเรียนด้วยเท้าได้ นักเรียนที่อาศัยอยู่ไกลจากโรงเรียนมากที่สุดคิดเป็นระยะทางประมาณ 800 เมตร แต่ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะนำนักเรียนมาส่งที่โรงเรียนโดยรถยนต์ส่วนตัว ผู้ปกครองนักเรียนเหล่านี้อพยพมาจากประเทศเกาหลีใต้เพื่อมาประกอบอาชีพในประเทศไทยเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว รวมทั้งสิ้น 50 ครอบครัว โรงเรียนแห่งนี้ปลอดดกดิน ฝุ่นและเสียงรบกวนต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน การคมนาคมสะดวกรวมทั้งนักเรียนสามารถเดินทางมาเรียนโดยสะดวกในทุกฤดูกาล

3.1.2 ระดับการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจของชุมชนและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

จากการศึกษาระดับการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจของชุมชนและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการปลูกฝังวินัยของนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจของชุมชนและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

ลำดับที่	ผู้ปกครองนักเรียน			เศรษฐกิจของชุมชน รายได้/บาท/ปี
	ระดับการศึกษา	อาชีพหลัก	ความคาดหวัง	
1	ระดับปริญญาเอก	อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	อยากให้ลูกเป็นคนดีและมีอาชีพที่มั่นคง	444,000 – 474,000
2	ระดับปริญญาโท	อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	อยากให้ลูกเป็นคนดีและมีอาชีพที่มั่นคง	378,000 – 420,000
3	ระดับปริญญาโท	ครูของโรงเรียน Chiang Mai Korean School	อยากให้ลูกเป็นคนดีและมีอาชีพที่มั่นคง	336,000 – 378,000
4	ระดับปริญญาตรี	ครูของโรงเรียน Chiang Mai Korean School	อยากให้ลูกเป็นคนดีและมีอาชีพที่มั่นคง	230,500 – 240,000
5	ระดับปริญญาตรี	อาชีพอิสระส่วนตัวและแม่บ้าน	อยากให้ลูกเป็นคนดีและมีอาชีพที่มั่นคง	250,000 - 260,500

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เมื่อปี พ.ศ. 2559

สรุป ผู้ปกครองนักเรียนอาจจะมียรายได้ที่เพียงพอจ่ายในครอบครัวและมองเห็นคุณค่าของการศึกษาที่จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นได้เนื่องจากบุตรของตนไม่เกเร เอาใจใส่ต่อการเรียน อ่านหนังสือออกและคิดเลขคล่องตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนตั้งใจจะให้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและประกอบอาชีพที่หลากหลายและมีรายได้ประมาณ 230,500 - 474,000 บาท/ปี กลุ่มคนเหล่านี้มีความคาดหวังให้บุตรสำเร็จการศึกษาระดับสูงที่สุดตามศักยภาพของผู้เรียนพร้อมกับเป็นคนดีของสังคมตลอดจนเป็นผู้ที่มีความรักในรักชาติพันธุ์ของตนเองโดยใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญโดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์

3.2 ศึกษาบริบทของโรงเรียน

การศึกษบริบทของโรงเรียนโดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักการภารโรง พบว่า

3.2.1 ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดปรัชญาในการจัดการศึกษาคือ โรงเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรมและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนวิสัยทัศน์ของโรงเรียน กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมให้เด็กในวัยเรียนมีความรู้ความสามารถในระดับมาตรฐานสากล และมีคุณธรรม จริยธรรมตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

3.2.2 วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการสอนของครู

จากการศึกษาวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการสอนของครูโรงเรียน Chiang Mai Korean School ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการสอน
ของครูโรงเรียน Chiang Mai Korean School

ลำดับที่	ครูผู้สอนโรงเรียน Chiang Mai Korean School		
	วุฒิการศึกษา	อายุ	ประสบการณ์ในการสอน
1	ปริญญาโท สาขาวิชาฟิสิกส์	45 ปี	23 ปี
2	ปริญญาโท สาขาวิชาคณิตศาสตร์	25 ปี	2 ปี
3	ปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาเกาหลี	50 ปี	31 ปี
4	ปริญญาตรี สาขาวิชาประวัติศาสตร์	50 ปี	26 ปี
5	ปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมวิทยา	43 ปี	20 ปี

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เมื่อปีพ.ศ. 2559

สรุป ครูโรงเรียน Chiang Mai Korean School มีอายุระหว่าง 25-50 ปี พร้อมกับครูบางคนมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 30 ปี

จากผลการประเมินผลปลายปีของโรงเรียนทุกปีการศึกษาในทุกวิชา พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ เกรดเฉลี่ย (GPA.) ทุกวิชาสูงกว่า 3.00 พร้อมทั้งได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนร่วมมือกันกดดันนักเรียนในเรื่องวินัยในตนเองเป็นกรณีพิเศษจนกลายเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนเกาหลีได้

3.3 การวิเคราะห์บริบทของชุมชนและบริบทของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน พบว่า สภาพของอาคารเรียนนั้นค่อนข้างใหม่และมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน และมีครูทั้งสิ้น จำนวน 16 คน ทั้งนี้ รวมถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและมีนักการภารโรงอีก จำนวน 1 คน นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่ใกล้โรงเรียนจึงสามารถเดินทางมาเรียนด้วยเท้าได้ แต่ที่พบผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวนำนักเรียนมาส่งที่โรงเรียนด้วยตนเองเสมอๆ

โรงเรียนได้กำหนดปรัชญาในการจัดการศึกษาไว้ คือ โรงเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมุ่งส่งเสริมให้เด็กในวัยเรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถในระดับมาตรฐานสากลทัดเทียมกับนานาชาติ อารยประเทศชั้นนำของโลก อาทิ เยอรมัน ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ เป็นต้น รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น ผลการประเมินผลปลายปีของนักเรียนโรงเรียน Chiang Mai Korean School พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่โรงเรียนกำหนดและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และมีวิจารณญาณพร้อมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองในระดับที่น่าพอใจ

3.4 การศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้

จากการศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้นั้น ชาวเกาหลีใต้ได้ขนานนามว่า กระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างมหัสจรรย์วัฒนธรรมเกาหลีใต้ ประกอบด้วย รายละเอียด 7 ชั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การประชุม ชี้แจง (Discussion)

ขั้นที่ 2 การนำเสนอแบบอย่างที่ดี (Idol)

ขั้นที่ 3 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเข้มข้น

ขั้นที่ 4 การจัดกิจกรรมแข่งขันการพูด (Speech) และเขียนเรียงความ (Essay) ในมิติคุณธรรม จริยธรรม

ขั้นที่ 5 การนิเทศ ติดตาม

ขั้นที่ 6 การบ่มเพาะและกวดขันคุณธรรม จริยธรรมโดยครอบครัว

ขั้นที่ 7 การสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

จากการศึกษาพบว่า สภาพ ระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุนในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่

1. บทเรียนจากประวัติศาสตร์
2. สภาพทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
3. การเมือง การปกครอง
4. สถาบันการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. สถาบันครอบครัว
6. สถาบันศาสนา
7. สภาพทางด้านเศรษฐกิจ
8. การสะท้อนกลับ (Reflection)

การศึกษาและพัฒนางานองคความรูรูแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี

คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาทางด้านจริยธรรม ส่งผลให้การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนไทยจึงเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ซึ่งแนวทางหนึ่งของการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือ การศึกษารูแบบและกลไกการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เนื่องจากพลเมืองชาวเยอรมันเป็นคนที่มีความวินัยอย่างมากในทุกเรื่อง เป็นคนที่ขยันในการทำงานเรียกว่าใช้เวลาทำงานน้อยกว่าชาติอื่น แต่มีความวินัยและขยันในการทำงานจึงได้ผลงานที่ดีกว่า คนเยอรมันเป็นคนเอาจริงเอาจังกับการดำเนินชีวิตอย่างมาก ถ้าจะทำงานสักชิ้นก็ต้องทำอย่างดีที่สุด เพราะคนเยอรมันได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กให้มีระเบียบวินัย คนเยอรมันจึงมีระเบียบวินัยสูงกว่าชาติอื่นๆ ในโลก คนเยอรมันสร้างกฎเกณฑ์และระเบียบวินัยขึ้นในชาติ และมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การที่คนเยอรมันเป็นคนที่มีระเบียบวินัยส่งผลให้ประเทศเยอรมนีกลายเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเป็นอันดับต้นๆ ของโลก อาจเนื่องมาจากวินัยช่วยให้มนุษย์มีความรับผิดชอบ มีระเบียบแบบแผน และวินัยมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมนุษย์

การวิจัย เรื่องการศึกษาและพัฒนางานองคความรูรูแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีวัตถุประสงค์ทั่วไป คือ เพื่อพัฒนารูแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่

(1) ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) ศึกษามาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3) ศึกษาแนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

(4) ศึกษาสภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

(5) ศึกษาสภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และ

(6) ศึกษาปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ประกอบด้วย เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง คลิปวิดีโอที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูบ การสัมภาษณ์ชาวเยอรมันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและตัวผู้วิจัยคนหนึ่งที่เคยศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นเวลา 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยมีการทดสอบความตรงของข้อมูลด้วยการใช้เทคนิควิเคราะห์สามเส้า ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประกอบด้วย

1. นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หมวด 1 สิทธิมูลฐาน มาตราที่ 1, 2, 6, 7, 9, และ 12 ระบบประกันสังคมของเยอรมัน สิทธิและหน้าที่ของเด็ก กฎระเบียบสำหรับการอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนบ้าน กฎหมายที่ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับของรัฐ กฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้งขยะ กฎระเบียบเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานกฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่ใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

2. มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ หลักสูตรระดับอนุบาลสำหรับเด็กที่มีอายุสามขวบถึงหกขวบในโรงเรียนอนุบาล หลักสูตรระดับประถมศึกษา หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และหลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาชีพ

3. แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนอนุบาล แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนประถมศึกษา แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. สภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความร่วมมือจากครอบครัวในการเลี้ยงดู ความร่วมมือในการปลูกฝังวินัยของชุมชน และสังคม การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการปลูกฝังวินัยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ความร่วมมือของสภาหอการค้าอุตสาหกรรมและบริษัท โรงงาน และสถานประกอบการในการปลูกฝังวินัยในการทำงานในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

5. สภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การประเมินผลเพื่อการเลื่อนชั้นจากชั้นอนุบาลขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษา การร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนในการพัฒนาวินัยนักเรียน การแก้ไขปัญหาทางด้าน

วินัยเมื่อเผชิญสถานการณ์ยุ่งยากในโรงเรียนภาคบังคับ มาตรการเมื่อมีปัญหาทางวินัยในโรงเรียน การศึกษาภาคบังคับ และการปฏิบัติของผู้ปกครองในการสนับสนุนให้บุตรหลานประสบความสำเร็จในการเรียน

6. กรอบความคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มี 6 กลุ่ม ประกอบด้วยแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกลุ่มแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) กลุ่มแนวคิดจิตพิสัย กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมนิยม กลุ่มแนวคิดจิตพฤติกรรมศาสตร์ กลุ่มแนวคิดสังคมวิทยา และกลุ่มแนวคิดทางศาสนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ประเทศไทยมีนโยบายรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบวินัยเด็กและเยาวชนที่เป็นปัจจัยช่วยหนุนเสริมต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนมาก แต่ยังคงขาดการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบวินัยเด็กและเยาวชน ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ดังนั้น สิ่งที่สำคัญ ชุมชน และสถานศึกษาพึงปฏิบัติ คือ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้นำทุกคนให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบวินัย โดยผู้นำรัฐบาล ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐ เจ้าของหน่วยงานในภาคเอกชน ผู้นำศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และหัวหน้าครอบครัวทุกคนจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการรักษาระเบียบวินัย และกระตุ้นให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้นำเหล่านั้นปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยอย่างมีเหตุผล หากผู้นำทุกฝ่ายปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการรักษาระเบียบวินัยและกระตุ้นบุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้นำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง คนไทยจะเป็นคนที่มีระเบียบวินัยอย่างแน่นอน และสังคมไทยจะเป็นสังคมที่มีระเบียบวินัย ดังนั้น หากผู้นำในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความตั้งใจจริงในการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความมีวินัยของคนไทย ย่อมสามารถทำได้เช่นเดียวกับการเปลี่ยนค่านิยมของการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ค่านิยมเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่คนไทยควรเปลี่ยนแปลงเป็นอันดับแรก คือ วินัยจราจร เนื่องจากเป็นปัญหาที่รุนแรงมากในประเทศไทย

2. กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการรักษาระเบียบวินัยของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยจะต้องเร่งรัดให้สถานศึกษาพัฒนาการรักษาระเบียบวินัยของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียน พัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่มีการบูรณาการการรักษาระเบียบวินัย การจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาที่เน้นการรักษา

ระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการรักษาระเบียบวินัย และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการรักษาระเบียบวินัยในสถานศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาระดับการศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3. กระทรวงสาธารณสุขและโรงพยาบาลต่างๆ ทั้งของรัฐและของเอกชนจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีระเบียบวินัยให้แก่บิดามารดาของเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ดูแลเด็ก เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กช่วยหนุนเสริมการสร้างเสริมวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

4. กระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาระเบียบวินัยให้แก่ข้าราชการในหน่วยงานของรัฐ พนักงานในหน่วยงานเอกชน ผู้บริหารหน่วยงานในส่วนกลางและภูมิภาค และผู้นำในชุมชนต่างๆ ในระดับท้องถิ่น เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์จะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการรักษาระเบียบวินัยให้แก่ผู้บริหารหน่วยงานเอกชน โรงงาน บริษัท และสถานประกอบการเป็นผู้นำในการรักษาระเบียบวินัยของผู้บริหารและพนักงานทุกคน เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ หน่วยงานเอกชน โรงงาน บริษัท และสถานประกอบการของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวปฏิบัติ แนวทาง หลักการ กระบวนการ รูปแบบ กลยุทธ์ กลไก โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคชุมชน และภาคเอกชนในแต่ละพื้นที่

2. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบุคคลต้นแบบในการพัฒนาแนวปฏิบัติ แนวทาง หลักการ กระบวนการ รูปแบบ กลยุทธ์ กลไก โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละพื้นที่

3. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้เรียนในระดับต่างๆ ที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาแนวปฏิบัติ แนวทาง หลักการ กระบวนการ รูปแบบ กลยุทธ์ กลไก โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละพื้นที่

การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเวียดนาม

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนางานองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเวียดนาม ที่ได้มีการตรวจสอบเอกสารสังเกตจากสถานที่จริงในประเทศเวียดนาม ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของเวียดนาม และทำการตรวจสอบความถูกต้องของผลการศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อสรุปดังนี้

เวียดนามเป็นประเทศที่ต้องทำสงครามมาอย่างยาวนานและพินาศอย่างยาวนาน ได้ไม่นาน มีสภาพภูมิศาสตร์ที่ต้องต่อสู้กับภัยธรรมชาติในทุกปี และมีสัดส่วนพื้นที่ทางเกษตรน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร ปัจจัยเหล่านี้ได้หล่อหลอมให้พลเมืองเวียดนามมีความขยัน อดทน ประหยัด รักชาติ ตลอดจนมีวินัย และส่งผลให้ประเทศเวียดนามพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาที่มีลำดับความสามารถในการแข่งขันเป็นอันดับ 8 ของโลกจากผลการสอบ PISA ในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา สำหรับความมีวินัยของพลเมืองเวียดนามที่ปรากฏชัดคือ ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เสริมสร้างพลเมืองให้มีความมีวินัยดังต่อไปนี้

1. นโยบาย กฎ ระเบียบ และมาตรฐานการศึกษา: เวียดนามเป็นประเทศที่มีคดีอุกฉกรรจ์น้อยมาก เนื่องจากมีการบังคับใช้กฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงต่อเสถียรภาพของรัฐบาล สำหรับเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์และเจ้าหน้าที่รัฐถ้าหากทำผิดกฎ ระเบียบ จะมีโทษไล่ออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งหมายถึงการขาดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งในหน้าที่การงาน รัฐบาลกลางยังมอบอำนาจให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการต่าง ๆ ได้แบบเสร็จภายใต้นโยบายกลาง นอกจากนี้จารีตประเพณีของเวียดนามได้หล่อหลอมให้พลเมืองเวียดนามมีวินัย เช่น นักเรียนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์ครูอาจารย์สามีหรือหัวหน้าครอบครัว เมื่อทำการสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานในตอนเย็น เสร็จแล้ว ต้องรีบกลับบ้าน ผู้น้อยต้องเชิญผู้ใหญ่ทานข้าวก่อน ไม่ควรใช้ตะเกียบชี้บุคคลและสิ่งของในขณะที่รับประทานอาหาร เป็นต้น สำหรับมาตรฐานการศึกษาของเวียดนามนั้น กระทรวงศึกษาและฝึกอบรม ทำหน้าที่หลักให้แก่รัฐบาลในการเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่นักเรียน โดยมีหลักสูตรที่มีรายวิชาบังคับ เพื่อพัฒนาความมีวินัยแก่นักเรียนโดยตรง คือ รายวิชาศีลธรรม (Moral education) สำหรับจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาและรายวิชาหน้าที่พลเมือง (Citizen education) ใช้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเนื้อหาหรือมาตรฐานการศึกษาของเวียดนาม จะถูกกำหนดตายตัวจากรัฐบาลกลาง ในระดับโรงเรียนจะมีนักเรียน

ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนน้อย การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน ที่นอกจากจะบังคับใช้กับนักเรียนแล้ว ยังมีผลต่อครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนด้วย

สำหรับข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาและฝึกอบรมของเวียดนาม ส่วนใหญ่จะเป็นข้อกำหนด เพื่อความมีวินัย เช่น หมวดหน้าที่ของนักเรียน ที่นอกจากกล่าวถึงหน้าที่นักเรียนในโรงเรียนแล้ว ยังกล่าวถึงหน้าที่ที่ต้องเคารพเพื่อฟังผู้ปกครอง หมวดพฤติกรรมต้องห้ามที่ห้ามล่วงเกิน ละเมิด ทำร้ายครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักเรียนในโรงเรียน การห้ามหนีเรียนและโกงข้อสอบ ห้ามทำงานวิชาอื่นในขณะที่เรียน เป็นต้น และมีหมวดว่าด้วยการมอบเกียรติบัตรชมเชย เพื่อให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี โรงเรียนในเวียดนามยังมีแนวปฏิบัติที่ห้องเรียนแต่ละห้องจะมีประตูทางเข้าออกเพียงประตูเดียว การออกแบบหน้าต่างเรียนจะยกพื้นสูงประมาณ 20 เซนติเมตร เพื่อให้ครูสามารถมองเห็นนักเรียนได้ชัดเจน และเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนแล้วจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าออกนอกห้องเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็น และเป็นสิ่งที่สังเกตว่าเมื่อได้รับสัญญาอนุญาตเข้าเรียนแล้ว จะไม่ค่อยปรากฏนักเรียนวิ่งเล่นหน้าต่างเรียนและนักเรียนโดยส่วนใหญ่จะจดจ่อกับการเรียนในวิชานั้น การนำการบ้านหรืองานวิชาอื่นมาทำในวิชาที่ตนกำลังเรียน หรือการพูดคุยโทรศัพท์ขณะเรียนจะไม่ปรากฏให้เห็น ซึ่งถ้านักเรียนนำโทรศัพท์มาเล่นขณะเรียนจะถูกครูที่สอนรีบไว้ก่อน นอกจากนี้ ในบางโรงเรียนยังมีข้อปฏิบัติที่ให้ครูทุกคนต้องทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

2. แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา: กลุ่มแรกที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างวินัยในสถานศึกษาคือ “ครู” ซึ่งครูอาจารย์ในเวียดนามจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อการสอนเป็นอย่างสูง โดยการสอนเป็นหน้าที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นไปที่ผลการเรียนของนักเรียน ประกอบกับอุปนิสัยของคนเวียดนามที่มีความเด็ดขาดและเคร่งครัด จึงส่งผลให้ครูมีความเด็ดขาดและเข้มงวดต่อการตรวจสอบความมีวินัยของนักเรียนตามไปด้วย บทบาทระหว่างครูกับนักเรียนจะแยกบทบาทกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ นักเรียนจะต้องไม่ก้าวก้าวครูอาจารย์หรือการไม่พูดคุยหยอกล้อกับครูอาจารย์ ซึ่งวิธีการแสดงออกซึ่งความเคารพต่อ ผู้อาวุโสและต่อครูอาจารย์ตามแนวคิดของขงจื้อ กลุ่มที่สองคือ “สถานศึกษา” โดยที่กระทรวงศึกษาและฝึกอบรมของเวียดนามเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ นักเรียน ที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อความมีวินัยของนักเรียน ซึ่งไม่แตกต่างจากระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาในประเทศไทยมากนัก เช่น ห้ามเสียนดินนักเรียนและไม่มีบทลงโทษไล่ออก แต่จะพบวาโรงเรียน ในเวียดนามมีการบังคับใช้กฎระเบียบที่เป็นรูปธรรมเป็นอย่างสูง เช่น การมีสารวัตรนักเรียนคอยทำหน้าที่ตรวจสอบความตรงต่อเวลาในการมาเรียนและความเรียบร้อยของการแต่งกาย การมีสมุดประจำตัวนักเรียนเพื่อบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และการมีหัวหน้าห้องช่วยเหลือครูประจำชั้นเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมเพื่อนร่วมชั้น เป็นต้น

3. ปัจจัยที่เสริมสร้างความมีวินัยของพลเมืองประเทศเวียดนาม: แนวคิดขงจื้อ เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความมีวินัยของพลเมืองเวียดนาม โดยมีหลักการคือ 1) เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ 2) รักครอบครัว และ 3) การได้รับการศึกษา ซึ่งแนวคิดขงจื้อได้แทรกซึมในวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเวียดนามแทบทุกด้าน ทั้งในด้านประเพณีวัฒนธรรม การปกครอง การจัดระเบียบองค์กร สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว เป็นต้น โดยเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อสังคมเวียดนามใน 2 ลักษณะคือ 1) การทำตามหน้าที่ โดยถือว่าถ้าคนในสังคมแบ่งหน้าที่อย่างเป็นระเบียบ และทุกคนทำตามหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี สังคมย่อมเป็นระเบียบตามไปด้วย และ 2) การถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นวิธีการอบรมสั่งสอนให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ ในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เมื่อเชื่อแล้วจะปฏิบัติเองโดยไม่ต้องบังคับจากกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ แนวคิดขงจื้อจึงมีความสำคัญกับสังคมเวียดนามและเป็นเสาหลักทางจิตวิญญาณและศีลธรรมของเวียดนาม และเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตที่ทำให้สังคมเวียดนามยังเคารพนับถือและปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดขงจื้อยังได้แทรกซึมไปในสถาบันต่าง ๆ และส่งผลต่อความมีวินัยของพลเมือง โดยมีสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความมีวินัย ดังนี้

สถาบันครอบครัว บทบาทภายในครอบครัวให้อำนาจสูงสุดสำหรับผู้เป็นพ่อและให้ความสำคัญ กับเพศชายอย่างสูง บทบาทของพ่อแม่ตามแนวคิดของขงจื้อจะต้องมีการอบรมบุตรหลานให้อยู่ในสังคม อย่างเป็นปกติสุข ผู้เป็นแม่จะต้องรู้จักวิธีเลี้ยงลูกและการเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเรียนของลูก การช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัว ดังที่ Vo Nguyen Du (2000) ทำการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีการป้องปรามเด็กเมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จากการกระทำของลูกหลาน และผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะอบรมสั่งสอนเด็กที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้พ่อแม่สามารถอบรมบุตรหลาน ในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทศกาลตรุษจีนซึ่งเป็นวันปีใหม่ของเวียดนามที่นอกจากจะเป็นวันหยุดสำคัญประจำปีแล้ว ยังเป็นวันที่แสดงความกตัญญูของลูกหลานหรือเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบ ของลูกหลานนั่นเอง นอกจากนี้ การเคารพผู้อาวุโสของสังคมเวียดนามยังฝังรากลึกในวิถีชีวิตของพลเมืองเวียดนามจนถึงปัจจุบัน เช่น ผู้น้อยจะเชิญผู้ใหญ่ลงมือรับประทานอาหารก่อนนึ่ง ๆ จะต้องเชื่อฟังผู้เป็นพี่ เป็นต้น ดังนั้น สถาบันครอบครัวจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ส่งเสริมความมีวินัยของพลเมืองเวียดนาม

สถาบันการศึกษา กระบวนการถ่ายทอดแนวคิดของขงจื้อที่ส่งผ่านมายังสถาบันการศึกษา ทำให้การนาระียบ ข้อปฏิบัติของสถานศึกษาไปบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเคารพผู้อาวุโส หรือการเคารพครูอาจารย์ จึงทำให้นักเรียนมีความเกรงกลัวต่อครูอาจารย์และการออกคำสั่งของครูอาจารย์มีผลต่อนักเรียนเป็นอย่างสูง สถาบันการศึกษาของ

เวียดนามในทุกระดับ จึงเป็นสถาบันที่บ่มเพาะความมีวินัยแก่นักเรียนที่เป็นแบบแผนมากกว่าสถาบันอื่น ๆ เนื่องจากถูกกำหนดด้วยกฎ ระเบียบอย่างชัดเจน ดังนั้นบทบาทของสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน จึงเกิดจากครูอาจารย์ที่มีความเข้มงวดต่อกฎระเบียบในสถานศึกษา

สถาบันการปกครอง ระบบการปกครองของเวียดนามที่พรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรสูงสุด ซึ่งมีพรรคเดียว มีหน้าที่ในการวางนโยบายและควบคุมกำกับการบริหารประเทศในทุกด้านที่มีลักษณะของความเด็ดขาดในเชิงนโยบายทางการปกครอง เวียดนามจึงเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมืองอยู่ในระดับสูง ทำให้การบริหารประเทศเป็นไปอย่างราบรื่น จึงส่งผลให้พลเมืองเวียดนามต้องดำเนินชีวิตภายใต้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเกิดความมีวินัยไปโดยปริยาย ถึงแม้รัฐบาลเวียดนามจะมีการปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งใหญ่หลังสงครามสงบที่เรียกว่า ดอย หมอย (Doi Moi) จากเศรษฐกิจแบบการวางแผนโดยศูนย์กลาง จากรัฐมาเป็นเศรษฐกิจแบบกลไกตลาด แต่วิถีชีวิตของชาวเวียดนามโดยส่วนใหญ่ ยังยึดมั่นตามแนวประเพณีดั้งเดิมและมีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะพบว่าประชาชนเวียดนามไม่ค่อยมีการเรียกร้องสิทธิใด ๆ มากนัก ตลอดจนไม่ปรากฏองค์กรอิสระที่เรียกร้องผลประโยชน์ให้กับตนเองเท่ากับประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ควรอบรมหรือส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีความเข้มงวดต่อพฤติกรรมผู้เรียนด้านความมีวินัยอย่างต่อเนื่อง
2. สถาบันครอบครัว โดยเฉพาะพ่อและแม่ จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องต่อวิธีการเลี้ยงดูลูก เพื่อส่งเสริมความมีวินัย รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากอุปนิสัยของคนไทยมีความรักอิสระ ชอบสบาย ไม่ชอบอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์มากนัก ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเสริมสร้างความมีวินัย ดังนั้น งานวิจัยครั้งต่อไปอาจทดลองหาวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้กฎ ระเบียบที่เข้มงวดโดยวิธีไหน และใช้อย่างไร จึงจะเหมาะสมกับบริบทของคนไทยที่จะสร้างความมีวินัยอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย สามารถนำไปใช้ในการกำหนดทิศทางการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยรายละเอียด

ปณิธาน และ หลักการ

ปณิธานและหลักการหลายประการ สามารถมีบทบาทสำคัญในการนำไปสู่การบริหารจัดการพฤติกรรมของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีผลอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. การสร้างการแสดงออกอย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะของนักเรียน ควรถูกกำหนดด้วยหลักเหตุผลและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสิ่งที่จะต้องคำนึง คือนักเรียนเลือกที่จะปฏิบัติในหนทางหนึ่ง ๆ บนพื้นฐานของกรอบความคิดของนักเรียนที่เชื่อว่าเป็นหนทางที่ดีที่สุด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในบริบทของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โรงเรียนจึงมีหน้าที่สำคัญในการสั่งสอนนักเรียนให้มีทักษะในการตัดสินใจเลือกประพฤติต่อเหตุการณ์ในทางที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้นักเรียนตระหนักว่าการปฏิบัติต่าง ๆ ของนักเรียนต่อเหตุการณ์ใด ๆ จะต้องมาจากการไตร่ตรองที่ถี่ถ้วน และการปฏิบัติหรือประพฤติที่แตกต่างสามารถส่งผลที่แตกต่างกันได้ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนที่รู้จักการตอบสนองต่อความต้องการของตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ มักจะไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่จะสร้างปัญหาต่อการเรียนของตน

2. ระเบียบการประพฤติจะต้องมีความชัดเจน กล่าวคือ มาตรการที่จะดำเนินการต่อการประพฤติใด ๆ จะต้องไม่ใช่ความรุนแรง และสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตามแผนนโยบายของหน่วยงานระดับนโยบาย และอยู่ในกรอบของความคาดหมายของชุมชนในวงกว้าง ทั้งนี้ เมื่อกล่าวถึงมาตรการที่ไม่ใช่ความรุนแรง มีความจำกัดความทั้งด้านความรุนแรงทางร่างกาย อารมณ์ และคำพูด

3. บุคคลทุกคน ทุกกลุ่มจะต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันด้วยความเคารพ ความหลากหลายของอัตลักษณ์ในชุมชนจะต้องได้รับการยอมรับ โรงเรียนจะต้องคำนึงเสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้และเข้าสังคมในระดับที่ไม่เท่ากัน ซึ่งการออกแบบมาตรการต่าง ๆ ต่อความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนด้วย เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องศึกษาสาเหตุของปัญหาที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งนำมาซึ่งวิธีที่จะปรับปรุงพฤติกรรมนั้น ๆ ของนักเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน วิธีที่ใช้ในการแก้ปัญหา อาจจะต้องคำนึงถึงการพิจารณาปรับแก้รูปแบบและโครงสร้างของโรงเรียน ห้องเรียน หรือ หลักสูตร

4. ทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยทักษะความรับผิดชอบจะต้องได้รับการสอนในทุกส่วนของหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนจะต้องตระหนักว่าทักษะการมีความรับผิดชอบต่อความประพฤติ เป็นสิ่งที่สอนได้และขึ้นอยู่กับโอกาสของนักเรียนแต่ละคนที่จะได้รับการฝึกฝนให้มีความประพฤติที่เหมาะสม เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถที่จะเข้าใจถึงความหมายระหว่างสิทธิและความรับผิดชอบในระดับที่แตกต่างกัน

5. ทุกความประพฤติดีมีผลต่อโอกาสในอนาคตทั้งสิ้น โดยการเพิ่มระดับความรับผิดชอบของนักเรียน ก็จะสามารถเพิ่มโอกาสของนักเรียนในอนาคตได้ ซึ่งบุคลากรจะต้องทุ่มเทเวลา ความสนใจ และความสำคัญกับความประพฤติที่มีความรับผิดชอบมากกว่าความประพฤติที่ไร้ความรับผิดชอบ

6. ความร่วมมือระหว่างบุคลากร นักเรียน และครอบครัว โดยโรงเรียนจะต้องมีหน้าที่ในการริเริ่มการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

7. บุคลากรจะต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนาทักษะ เพื่อบริหารจัดการพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเหมาะสม

8. เป้าหมายการพัฒนาให้นักเรียน ควรคำนึงถึงประเด็นของการช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ด้วยมุมมองและทัศนคติเชิงบวก มุ่งสร้างวัฒนธรรมให้นักเรียนมีทัศนคติยอมรับนับถือบุคคลอื่น และให้เกียรติยอมรับนับถือระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และมุ่งพัฒนาศักยภาพการดำเนินชีวิต ของนักเรียนในการเอาชนะปัญหาอุปสรรค ที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และปัญหาจากการทำงาน

9. ทัศนคติของครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีความเชื่อและการปฏิบัติจากความเชื่อมั่นว่านักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้ จะต้องมีความรัก ความปรารถนาดี มีความมุ่งมั่น อดทน ที่จะพยายามกระทำการเพื่อทำให้ศิษย์ได้รับการพัฒนาโดยสมบูรณ์ในทุกด้าน

วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ และผลลัพธ์

วัตถุประสงค์ของนโยบายด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน คือ การสรรสร้างชุมชนที่ปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับสถานะปัจจุบันของโรงเรียน และจะต้องพิจารณาต่อไปถึงวิธีการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมียุทธศาสตร์ที่จะเป็นเข็มทิศนำทางไปสู่การปฏิบัติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวินัยนักเรียน

วัตถุประสงค์	ยุทธศาสตร์	ผลลัพธ์
ประสบการณ์ การเรียนรู้ ที่พึงประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ ของนักเรียนทุกคนและสามารถคงไว้ ซึ่งความสำเร็จนั้น 2. การสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่อการกระทำของตนเอง 3. การส่งเสริมการตระหนักและเคารพ สิทธิของสมาชิกทุกคนในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ 4. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ กับทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการ ระเบียบวินัยของนักเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถและประสิทธิภาพ ในการเรียนของนักเรียนพัฒนามากขึ้น 2. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในโรงเรียน พัฒนามาบนพื้นฐานของความเคารพ ซึ่งกันและกัน 3. นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ของความรับผิดชอบต่อสังคม 4. สิทธิของสมาชิกทุกคนในชุมชน ได้รับการส่งเสริม 5. ชุมชนและโรงเรียนยกย่องความประพฤติ ที่เหมาะสมและอยู่ในระเบียบวินัย 6. นักเรียนที่ประสบปัญหาด้าน ความประพฤติที่ไม่เหมาะสม/ ผิดระเบียบ ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุน อย่างเหมาะสม 7. แผนการพัฒนานักเรียนได้รับ ความร่วมมือในการยกย่องจากโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว 8. สถาบันบริการด้านการศึกษาต่าง ๆ ของชุมชน เห็นพ้องถึงปณิธาน ความคาดหวัง และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

ข้อเสนอต่อหน่วยงานระดับกำหนดนโยบาย

1. หน่วยงานที่กำหนดนโยบายทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีความชัดเจนใน
การกำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน และต้องมีความเข้มข้น จริงจัง
มีระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อการปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา
2. การพัฒนาบุคลากรที่จะมาเป็นกำลังหลักในการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างจริงจัง
ต่อเนื่อง จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำสู่ความสำเร็จได้
4. การพัฒนาผู้บริหารระดับสถานศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ
มีความผูกพัน มุ่งมั่น ศรัทธาต่อการพัฒนาวินัยนักเรียน จะเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่จะทำให้
การพัฒนาวินัยนักเรียนสำเร็จได้

5. การส่งเสริมให้มีกิจกรรมการถอดบทเรียนแบบปฏิบัติที่ดี (Best practice) เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสังสรรค์ความรู้ นำไปสู่การเผยแพร่เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ข้อเสนอต่อหน่วยงานระดับนโยบาย ระดับจังหวัด/ พื้นที่

1. ภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการสร้างวินัยนักเรียนจะเป็นตัวส่งสัญญาณที่กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังและเข้มข้นระดับชั้นเรียนได้มากที่สุด
2. การให้การศึกษาก่อครอบครัว จะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพและระบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ต้องมีส่วนกระตุ้นและส่งสัญญาณความต้องการการเสริมสร้างวินัย ไปยังครูและผู้บริหารโรงเรียนอย่างจริงจัง เข้มข้นและต่อเนื่อง
4. คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ควรมีการกำหนดเป้าหมายด้านวินัยนักเรียน ที่เป็นคุณลักษณะร่วมของทั้งจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด และเป็นสิ่งที่สนองต่อการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อตอบสนองการมีงานทำในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันด้วย
5. ควรจะเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียน มีอิสระในการออกแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยเน้นการใช้กระบวนการชุมชนเรียนรู้วิชาชีพร่วมกัน
6. ต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลกระบวนการพัฒนาวินัยนักเรียน แต่มีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนา มากกว่าเป็นการประเมินเพื่อการตัดสินผล

ข้อเสนอต่อหน่วยงานระดับสถานศึกษา

1. ครูประจำชั้นเป็นปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จเบื้องต้น
2. สังคมเพื่อนในชั้นเรียนมีส่วนสร้างความวินัยในนักเรียน การมีเพื่อนที่มีความคิดที่ถูกต้อง มีการนำไปในทางที่ดี จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาวินัย
3. การสร้างเงื่อนไขหรือสร้างแรงจูงใจ สร้างกลยุทธ์ให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือสมาชิกในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่จะสร้างเกราะคุ้มกันและสร้างวินัยนักเรียนได้ดีที่สุด
4. การสร้างความตระหนักและสร้างเป้าหมายการมีวินัยนักเรียน ด้วยการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยร่วมด้วย โดยเฉพาะครูในระดับปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษา เป็นระยะการก่อตัวของการสร้างบุคลิกภาพของนักเรียนในอนาคต

5. การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยการให้การสร้างวินัยนักเรียน เป็นเป้าหมายที่ต้องกำหนดให้ครู ทุกคนในโรงเรียนจะต้องดำเนินการ โดยต้องถือเป็นนโยบายสำคัญของทุกโรงเรียน
6. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องจัดระบบการถอดบทเรียนระหว่างครูในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน เพื่อค้นหาวิธีการปฏิบัติดีของแต่ละโรงเรียน และภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน
7. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องมีการพัฒนานวัตกรรมการสร้างวินัยนักเรียนให้เป็นนโยบายสำคัญ เพราะการมีวินัย ถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียน
8. ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมากที่สุด เพราะนักเรียนวัยประถมศึกษาตอนต้น จะเป็นวัยที่เริ่มก่อตัวของบุคลิกภาพ และหากได้มีความร่วมมือที่เข้มแข็งกับครอบครัวด้วย จะยิ่งทำให้การสร้างวินัยนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
9. โรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นที่จะสร้างโอกาสและสนับสนุนนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นหลัก หลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้
10. โรงเรียนมีหน้าที่บริหารแนวทางและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ในเชิงบวกให้กับนักเรียนทุกคน
11. ในการรับมือกับปัญหาของนักเรียน จะต้องดำเนินไปด้วยความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และครอบครัว ร่วมมือกันสังเกตการณ์ รับรู้ถึงพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน ให้อยู่ในระเบียบ กติกา และข้อบังคับของโรงเรียน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยระเบียบวินัยของโรงเรียน
12. โรงเรียนมีหน้าที่เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง บริหารจัดการและกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งรวมไปถึงการดูแลการละเมิดสิทธิทางเพศ การรังแก เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิของผู้อื่นในสังคม
13. โรงเรียนจะต้องพิจารณามาตรการลงโทษต่อการละเมิดระเบียบ กติกา ข้อบังคับ หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเป็นธรรมสำหรับทุกคน
14. สร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคมและชุมชนรอบข้าง โดยที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีหน้าที่ทำงานร่วมกับชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากการอบรมนักเรียนโดยตรง โรงเรียนควรมีนโยบาย ที่สนับสนุนให้ชุมชนรอบด้านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ และวางแผนการพัฒนานักเรียนร่วมกัน

15. แผนการพัฒนานักเรียน คือ แผนที่จัดทำขึ้นผ่านการหารือระหว่างคณาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และแบบอย่าง ความประพฤติที่เหมาะสมของนักเรียน อาจกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนส่วนบุคคล เช่น แผนการศึกษารายบุคคล หรือแผนการศึกษาที่ผ่านการหารือแล้ว เป็นต้น ซึ่งจะต้อง มีความยืดหยุ่นและเหมาะสม สามารถปรับใช้ได้กับยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียน

หน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน

1. พัฒนา นำแผนไปปฏิบัติ และประเมินระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับนโยบาย ผ่านการหารือกับสมาชิกของโรงเรียนและ กรรมการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
2. กำกับดูแลระเบียบ ข้อบังคับ ด้านวินัยสำหรับนักเรียน ให้สมาชิกทุกคนเข้าใจถึง ระเบียบวินัยของโรงเรียน และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการมีบทบาทต่อการดำเนินนโยบายด้าน ระเบียบวินัยในโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลสามารถเข้าถึงข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับนโยบายระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน
4. ตระหนักถึงสิทธิที่สามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุน หรือแสดงความเห็นในเวที ที่เปิดให้ผู้ปกครองมี ส่วนร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในระดับห้องเรียนและโรงเรียน และให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการ พฤติกรรมของตนเอง
5. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและคณาจารย์ เพื่อให้การดูแลระเบียบ วินัยในนักเรียน ดำเนินไปในทางบวก
6. กำกับดูแลว่ามาตรการต่าง ๆ ของโรงเรียน จะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านเพศ ความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม สถานะทางครอบครัว และมาตรการนั้น ๆ จะต้องไม่จำกัดความสามารถ ในการเรียนรู้ของนักเรียน
7. ส่งเสริมโครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพคณาจารย์และเจ้าหน้าที่

หน้าที่ของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน

1. สานสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและครอบครัว
2. สื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ชุมชนของโรงเรียนกำลังประสบ

3. มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการบริหารจัดการและประเมินระเบียบด้านวินัยของนักเรียน
4. เรียนรู้วิธีการและหมั่นเพิ่มพูนความรู้ในการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเพื่อช่วยส่งเสริม การพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน
5. ทำความเข้าใจในความคาดหวังของโรงเรียน เกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
6. ให้การชื่นชมนักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย และพิจารณาถึงผลของการกระทำที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีผลกระทบต่อ การสอน การเรียน และความปลอดภัยภายในโรงเรียน

หน้าที่ของครู

1. บริหารจัดการแผนการสอน ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนของนักเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายของตนเอง
2. ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาของนักเรียนแต่ละคน ทั้งด้านอารมณ์และทักษะทางสังคม โดยใช้วิธีการและสื่อการสอนที่หลากหลาย
3. ให้ผลการวิเคราะห์และผลประเมินเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน แก่นักเรียนและผู้ปกครองหรือผู้ดูแลรวมทั้งพยายามพัฒนารูปแบบการสอนบนพื้นฐานของผลการเรียนของนักเรียน
4. วางแผนและจัดตั้งยุทธศาสตร์ในการจัดการห้องเรียนที่มีความเหมาะสม โดยเปิดโอกาสการหารือระหว่างสมาชิกในห้องเรียน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน คำนึงถึงข้อจำกัดของความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน สร้างและกำกับดูแลให้บรรยากาศในชั้นเรียนปลอดภัย และมีความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

หน้าที่ของผู้ปกครองและผู้ดูแลนักเรียน

1. กำกับดูแลว่านักเรียนเข้าเรียนและคณาจารย์รับทราบ หากนักเรียนจะขาดเรียน
2. แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงปัญหาทางด้านสุขภาพของนักเรียน หรือประเด็นอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน
3. ยอมรับในนโยบายของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของนักเรียน

คณะผู้จัดทำรายงานการวิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหารในเอกสารองค์ความรู้
ชุด การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์

เลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นางเกื้อกุล ชั่งใจ

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนการเรียนรู้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์งานวิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์

คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

นายวรัท พุกษากุลนันท์

ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด

และกิจการนักเรียน

ดร.บุญลือ ทองอยู่

ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร. ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

นายสมควร วรรณสันต์

ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

นายทองสุข รวยสูงเนิน

ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

นายจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง

ข้าราชการบำนาญ

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

ดร.ศิริลักษณ์ เส็งมี

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบุญญราตรี

นางพยุศรี วังโส

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาชีจรรย์

นายวันชัย ทองเกิด

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

นายนพดล เต๋นดวง

ผู้อำนวยการ

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม
(พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)

นายวิทยา อรุณแสงฉาน

ผู้อำนวยการ

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ชลบุรี

นางชไมพร งามยิ่งยวด

ครูประจำการโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

นางสาวเกศินี หล้าปิ่นตา

ครูประจำการโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

รายชื่อวิทยากร

ดร.วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง

มหาวิทยาลัยพะเยา

รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร

อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม

บรรณาธิการเอกสาร

นายสำเนา นื้อทอง

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้

ประสานการจัดพิมพ์

นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายสำเนา นื้อทอง

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้

นางสาวจักษณา อธิรัตน์ปัญญา

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

นางสาวจันทิมา ศุภรพงษ์

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

นางสาวสมพร พรหมดี

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

นางสาวณัฐตรา แทนขำ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

นายสมชาย นัยเนตร

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 02 668 7123 ต่อ 2516 และ 2560 โทรสาร 02 243 1129

